Է. ՏԱՐԻ 1870 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 4 ԱՀԵԿԱՆ 4382 – Հ. Տ. 11 ԱՊՐԻԼ 1890 – Ն. Տ. 23 ԱՊՐԻԼ 1890 – ՀԻՃ. 4 ՌԱՄԱԶԱՆ 1307 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂԱՐԿԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
«ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونكیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան բաժնեգին	160
» » վեցամսեայ » »	80
» » եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » տարեկան »	200
» » վեցամսեայ »	100
Օտար երկիրներու տարեկան ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11 ԱՊՐԻԼ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Ա.

Էջմիածին Ռուսիոյ իշխանութեան անցնելէն ի վեր, Կաթողիկոսի ընտրութիւն կատարուած է վեց անգամ։ Առաջինն 1831ին, Յովհաննէս Կարբեցիի ընտրութիւնն։ Եփրեմ Կաթողիկոս, 80 ամեայ, մարմնով ու հոգւով տկարացած, կը հրաժարէր կաթողիկոսութենէն, փափաքելով իւր օրով և իւր ձեռամբ ի Հայրապետութիւն բարձրացած տեսնել զայն մեծանուն եկեղեցական, Աշտարակեցին Ներսէս, որոյ նշանաւոր ծառայութիւններն առ Ազգն և առ Եկեղեցին ամենէն աւելի գնահատողներէն էր ինք։ Բայց Էջմիածնի Սինոդն, ընդունելով ծերունազարդ Հայրապետին հրաժարականն, արժան դատեց ընտրել իւր աւագ լուսարար և նախապատիւ անդամն զՅովհաննէս արքեպիսկոպոս Կարբեցի, որ նոյն պահուն Տփղիսի առաջնորդութեան նշանակուած էր։ Սինոդն այս ընտրութեան վաւերացումը խնդրեց Նիքոլա Կայսրէն, ձեռամբ Փասքիեվիչ կոմսի։ Այս դէպք տեղի կ'ունենար Պոլոժենիայէն յառաջ, որ 1836ին հաստատեալ է։ Ցարը պատասխանեց Սինոդին ընտրութեան թէ «նոր Հայրապետի ընտրութեան համար ո՛չ միայն ժողովոյ մը հաւանութիւնն այլ և ընդհանուր ազգին հաւանութիւնն հարկ է»։ Ասոր վրայ շրջակայ առաջնորդաց և վանահարց մասնակցութեամբ յԷջմիածին առաւել օրինաւոր ժողով մը կազմեցաւ, յորում նախ Եփրեմ Կաթողիկոսին հրաժարագիրը կարդացուեցաւ, և «ապա յերկրորդումն աւուր որոշեցին զերկուս կանդիդատս, այն է՝ Հայրապետացու անձինս, որոց առաջինն էր Մարտիրոս արքեպիսկոպոս Տեղապահ, և երկրորդն՝ յիշատակեալ արքեպիսկոպոսն Վրաստանի», Յովհաննէս Կարբեցի։ Թուղթի մը վրայ երկուքին անուանք նշանակեցան, և այս թուղթ շրջաբերեցաւ Արարատայ և Կովկասիոյ ամեն կողմերն որ ընդ ռուսական իշխանութեամբ, և «ստորագրողք յերկրորդ էջի, ուր մակագրեալ կայր անուն Յովհաննու, առաւելանյոյժ քան զթիւ ստորագրողաց յառաջնում էջին»։ Ի Պեսարաբիա յաքսոր գտնուող Աշտարակեցի Ներսէս արքեպիսկոպոսին ընտրելութենէ զուրկ թողման դէմ ժողովրդեան մէջ դժգոհութիւն ծագեցաւ, բայց Կայսրն իրեն մատուցեալ երկուց հայրապետացուաց մէջէն առաւելագոյն քուէ ստացող Կարբեցին անուանեց։ (Տե՛ս մանրամասնութիւնքն ի Պատմութեան Մսրայ Մագիստրոսի Մսերեանց, Պատմութիւն Կաթողիկոսաց Էջմիածնի ի Սիմէոնէ մինչ Յովհաննէս Ը. 1763-1831։)

Երկրորդ ընտրութիւնը կատարուեցաւ յետ հաստատման Պոլոժենիոյ, 1843ին, երբ Ներսէս Ե. Աշտարակեցի կաթողիկոսն ընտրեցաւ միայն Ռուսիոյ և Պարսկաստանի Հայոց մասնակցութեամբ, և Ցարն հաստատեց, ազգային ընդհանուր բաղձանք մը պսակելով։ Այն ժամանակներ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանին մէջ գումարուած ազգային ընդհանուր ժողով մը կանխաւ գրած իմացուցած էր Էջմիածնայ Միաբանութեան թէ «իւր կատարելիք ընտրութեան կը հաւանին Թուրքիոյ Հայք, լիակատար վստահութիւն տածելով Միաբանութեան ազգասիրութեան և եկեղեցասիրութեան վրայ»։

Երրորդն էր Մատթէոս Կաթողիկոսի ընտրութիւնն, 1858ին։ Էջմիածնի Միաբանութիւնը պաշտօնապէս իմացուց Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանին Աշտարակեցւոյն մահն, և Պոլոժենիոյ համաձայն խնդրեց Թուրքիոյ թեմերէն պատգամաւորաց առաքումը։ Ժամանակին Հոգեւոր և Գերագոյն ժողովք պատասխանեցին թէ «իրենք Թուրքիոյ ամենայն Հայոց ներկայացուցիչներն են, ուստի զատ զատ պատգամաւորներ ղրկելու պէտք չկայ», եւ Թուրքիոյ եպիսկոպոսաց մէջէն հինգ ընտրելիներ ցոյց տալով, ծանուցին Տփղիսեցի երկու պատուաւոր ազգայնոց, որպէս զի իբրեւ պատգամաւոր մասնակցին Էջմիածնի Ընտրողական ժողովոյն, և Թուրքիոյ 45 վիճակաց կողմէ փոխանորդաբար 90 ձայնիւ քուէ տան այն հինգին մէջէն իրենց յարմարագոյն դատած եպիսկոպոսին։ Ընտրողական ժողովոյ մէջ նախկին Պատրիարք Տ. Մատթէոս եւ Պրուսայի առաջնորդ Տ. Գէորգ արքեպիսկոպոսք առաւելագոյն քուէ շահելով, անոնց անուանք մատուցուեցան Կայսեր, որ առաջին ընտրեալն՝ զՄատթէոս՝ անուանեց Կաթողիկոս։

Նոյն գործողութիւն կրկնեցաւ 1866ին Գէորգ Կաթողիկոսին ընտրութեան համար։ Միայն թէ այս անգամ Թուրքիոյ Հայք 45 վիճակաց թիւը բարձրացուցած էին 65ի, Սսոյ և Աղթամարայ վիճակներն եւս հաշուելով, և հետեւապէս 130 ձայնի ոյժ տուին իրենց Կ. Պոլսէ ղրկած երկուց պատգամաւորաց քուէին։ Այս դրութեան դէմ Ընտրողական ժողովոյ մէջ բողոքեցաւ. բայց Հոգեւորյս Ներսէս Սրբազան ի դիմաց Թուրքիոյ Հայոց բարձրաձայն հռչակեց թէ ինք զՏ. Գէորգ արքեպիսկոպոսն Պրուսայու կ'ընտրէ կաթողիկոս և ո՛չ զոք կանդիդատ։ Այսու հանդերձ, Ընտրողական ժողովը, Պոլոժենիական դրութեան համեմատ, առ Կայսրն մատոյց երկու ընտրելիներ, մին Պրուսայի առաջնորդը, միւսն Աժտերխանի առաջնորդն՝ զՏ. Մատթէոս արքեպիսկոպոս, և Ցարն առաջինն անուանեց։

Հինգերորդ ընտրութիւնն 1884ին կատարեցաւ, երբ կաթողիկոսական տեղապահ Տ. Մակար արքեպիսկոպոս Թուրքիոյ Հայոց կողմէ իբրեւ պատուիրակ 130 քուէ տալու յայտարարութիւն ըրաւ, զոր կառավարութիւնը բացէ ի բաց մերժեց, ինչպէս Ռուսիոյ Հայերն եւս ըստ մեծի մասին համամիտ չէին Թուրքիոյ քուէից այս ջախջախիչ գերութեան։ Բայց որովհետեւ ողբացեալ Ներսէս Պատրիարքի վրայ ընդհանուր համաձայնութիւն արդէն կար Ազգին ամեն մասանց մէջ անխտիր, ելք չունեցաւ խնդիրն։ Ընտրողական ժողովոյ ըստ Պոլոժենիոյ յօրինեալ քառանուն ցանկին մէջ գրուեցան Թուրքիոյ Հայոց Ազգ. ժողովոյն ցուցած երեք ընտրելիք, Ներսէս, Խրիմեան և Մելքիսեդեկ, որոց վրայ Ընտրողական ժողովը, Մակար Սրբազանի առաջարկութեամբ, որ ընտրելութենէ կը հրաժարէր, աւելցուց Եսայի Պատրիարքին անունը, Կ. Պոլսոյ Համագումար Եկեղեցական ժողովոյ ցանկէն առնլով զայն եւս։ Ի վերջոյ, Կայսեր մատուցուեցան անուանք Ներսէս Պատրիարքին և Մելքիսեդեկ Սրբազանին։ Ցարը պատրաստ էր հաստատել այս անգամ եւս Ազգին առաջին ընտրեալն, եթէ նորա հրաժարմամբ ընտրական գործողութեան բեկումն օրինական հարկ մը չդառնար։ Ուշադրաւ և ո՛չ նուազ զուարճալի պարագայ մ'է որ Իզմիրի առաջնորդին կաթողիկոսական հաստատման փափաքողներ յանժամ հրատարակեցին և պահանջեցին թէ «ի բացակայութեան Ներսէս Պատրիարքի, Ցարն երկրորդ ընտրեալն՝ զՄելքիսեդեկ՝ կաթողիկոս կրնար անուանել»։ Բայց Ցարը նոր ընտրութիւն հրամայեց։

Որ եղաւ վեցերորդն, 1885ին։ Այս անգամ մեր Ազգ. ժողով ո՛չ իսկ ընտրական գործողութիւն կատարեց ինքն իւր մէջ։ Շատացաւ եռանուն ցանկ մը հաղորդելով Էջմիածնի Ընտրողական ժողովոյն, Խրիմեան, Մելքիսեդեկ և Խորէն Աշըգեան, 1884ին իրենց ստացած քուէից կարգաւ, և իւր այս որոշումը ծանուցանող պաշտօնագիրը կէս-պաշտօնական ներկայացուցչի մը միջոցաւ հաղորդեց Ընտրողական ժողովոյն։ Սա ընտրեց զՄելքիսեդեկ և զՄակար, որ այս անգամ ձեռնպահ կը մնար բոլորովին։ Ցարն այս անգամ երկրորդ ընտրեալն հաստատեց Կաթողիկոս։

Բ.

Ի՞նչ կը հետեւի պատմական այս հակիրճ ծանօթութենէ։

Սա թէ, նախ, Էջմիածնի Ռուսիոյ անցնելէն ի վեր, 1831 էն մինչեւ 1885, վեց անգամ կաթողիկոսական ընտրութիւն կատարուած է, և վեց անգամն ալ Թուրքիոյ Հայք մէկ մէկ կերպ վարմունք ունեցած են։ Առաջին անգամուն բնաւ չեն մասնակցած։ Երկրորդ անգամուն իրենց ընտրական իրաւունքէն հրաժարած են ի նպաստ Էջմիածնի Միաբանութեան։ Երրորդ անգամուն 45 վիճակաց ձայնիւ մասնակցած են, Ռուսիոյ Հայոց մէջէն երկու պատգամաւորներ ընտրելով։ Չորրորդ անգամուն 65 վիճակաց ձայնիւ մասնակցած են, Կ. Պոլսէն երկու պատգամաւորներ ղրկելով։ Հինգերորդ անգամուն պատգամաւոր ղրկելէն հրաժարած և նոյն իսկ կաթողիկոսական Տեղապահն իրենց պատուիրակ կարգած են՝ անոր անձին վրայ միացնելով եկեղեցական և աշխարհական 130 քուէներու ոյժն, և վերջապէս, վեցերորդ անգամուն ո՛չ պատգամաւոր, ո՛չ քուէ ղրկած են, այլ միայն եռանուն փակեալ ցանկ մը։

Այս վարանմանց, այս անստուգութեանց վերջ մը տալու ժամանակն եկա՞ծ է թէ ոչ։ Ա՛յս է օրուան խնդիրը։

Դիտելի ուրիշ պարագայ մ'՝ մեր փոփոխամտութեանց հանդէպ՝ ռուս կառավարութեան բացորոշ ընթացքն է։

Պոլոժենիայէն թէ՛ յառաջ և թէ ետքը, ռուս կառավարութիւնը կը մնդէ իւր երկուց ընտրելեաց դրութեան վրայ։ Բայց այս վեցեակ ընտրութեանց մէջ, մէ՛կ անգամ միայն, վերջին անգամուն, ի գործ կը դնէ զայն, բեկանելով ընտրութիւնն այնպիսի եկեղեցականի մը որուն ռուս կառավարութեան համար բացարձակ անընդունելի լինելը կանխաւ իմացուած էր Ազգին, նո՛յն իսկ Էջմիածնի ընտրութեան պահուն։

Այս իրողութիւն, Ազգին առաջին ընտրելոյն չհաստատուիլն, որ ա՛յնքան սրտայուզութիւն պատճառեց իրաւամբ, կը ցուցնէ սակայն թէ դժուար գործ մը չէ Ամենայն Հայոց Հայրապետին ընտրութեան ազգօգուտ ելք մը մը տալ ամեն անգամուն՝ եթէ ազգովին շրջահայեաց և հեռատես ուղղութեան մը հետեւինք։

Այս շրջահայեաց և հեռատես ուղղութիւնը վերջապէս պիտի գտնէ՞ մեր Ազգային ժողով։

Այս հարցումը կը ներշնչեն ժամանակէ մ'ի վեր Ազգային ժողովոյ մէջ դռնփակ վիճաբանութիւնք։

Այս խնդրոյս մեր երեսփոխան տեարց զգացումներն յուզելուն պէտք չէ զարմանալ։ Եթէ կաթողիկոսական խնդիրն ոմանց համար անձնական խնդիր է, մեծամասնութեան համար Ազգին ամենէն կենսական խնդիրն է, քանի որ կը պարունակէ Հայ Եկեղեցւոյ անկախութեան նուիրական դատն, որ սոսկ կրօնական խնդիր չէ մեզ համար։ Կաթողիկոսութիւնը միութեան կեդրոն մ'է Ազգին տարանջատ և ցիր ու ցան մասանց համար, և Եկեղեցին դեռ եւս ազգային զգացման պահպանութեան ամենէն օրինաւոր և ամենէն ազդու միջոցներէն մին է։

1885ի ռուսական «պետական հարուածն», որով Վեհ. Մակար Կաթողիկոս հաստատեցաւ, ո՛րչափ եւս ազգային սխալներով դիւրացուած և հարթուած, բայց և այնպէս ի խոր խոցեց Ազգին սիրտն, որ այս անպատեհութեան ապագայ կրկնութեանց առաջքն առնլու համար որոշ տնօրինութիւն մը պահանջեց։

Այս տպաւորութեան ներքեւ Ազգային Ժողովն, իւր 1885 Նոյմ 1ի պատմական նիստին մէջ, Վեհ. Տ. Մակար Կաթողիկոսին հաստատումն իբրեւ կատարուած իրողութիւն ճանչնալով հանդերձ, յայտարարեց թէ հարկադրաբար եւեթ կը համակերպի իրողութեան, որ Ազգին բաղձանաց համաձայն չի գար բնաւ, և Ազգ. Վարչութեան յանձնարարելով հանդերձ ծանուցանել Ն. Վեհափառութեան թէ իւր ընտրութիւն բացառաբար եւեթ ընդունուած է, պաշտօն տուաւ Կաթողիկոսական նոր Յանձնաժողովոյ մը՝ անգամ մ'եւս՝ փորձառութեան դասն դասովը խրատեալ՝ քննել խնդիրը, բանակցիլ նոր Կաթողիկոսին հետ, և նորա ռուս կառավարութեան հաճոյ եկեղեցական մը լինելէն օգտուելով՝ ջանալ համաձայնութիւն գոյացնել ընտրական այնպիսի եղանակի մը վրայ, որ Հայ Եկեղեցւոյ անկախութիւնը լաւագոյնս ապահովէ, և ապագային մէջ այս օրինակ դժպատեհութեանց առիթ չընծայէ այլ եւս։

Յանձնաժողովը չորս տարի պարապեցաւ, և իւր կատարած գործ չորս տողի մէջ կրնայ ամփոփուիլ։ Կաթողիկոսին հետ բանակցութեան մտաւ, և իմանալով հանդերձ Ն. Վեհափառութեան հաշտարար տրամադրութիւնները, կարեւոր արդիւնք ձեռք չբերաւ, եւ Տեղեկագրով մը, որոյ միակ արժանիքն է համառօտութիւնն, առաջարկեց շարունակել խնդիրը քննելու դրութիւնն, այս անգամ ալ պատուիրակ մը ղրկելով յԷջմիածին, որպէս զի բերանացի բանակցութեամբք լաւագոյնս շօշափէ Վեհ. Կաթողիկոսին միտքն ու տրամադրութիւններն։

Ի՞նչ պիտի ընէ Ազգային Ժողովն։ Ի՞նչ պիտի ըսէ իւր Յանձնաժողովոյն, ժրաջան եւ արդիւնալից գործունէութեան փառաւոր վկայական մը պիտի տա՞յ անոր։ Ի՞նչ պիտի ըսէ կաթողիկոսական առաջարկութեանց։ Պատուիրակ պիտի ղրկէ՞ յԷջմիածին, և ի՞նչ հրահանգով։

Չարժէ՞ր միթէ երկու խօսք ըսել այս հարցմանց վրայ, որք խնդրոյն տեւական կարեւորութենէն զատ, կարծես աւելի պատշաճի շահեկանութիւն մ'ալ ունին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

Պերլինի գործաւորական Դեսպանախորհրդոյն յանձնարարութեանց համեմատ, գերման կառավարութիւնը, գործաւորական խնդրոյն կարգադրման համար, զանազան օրինագծեր յօրինեց, որք այժմ կը քննուին Դաշնակցային Խորհրդոյ մէջ, որոյ հաւանութիւնն ստանալէն ետքը պիտի մատուցուին Ռայխսթակին։ Դեսպանախորհրդոյն ամբողջ ատենագրութիւնք ի մօտոյ գերման կառավարութեան ծախիւք պաշտօնապէս պիտի հրատարակուին գերմաներէն և ֆրանսերէն միանգամայն։

—Փեթերսպուրկի մէջ շատ կը խօսուի խորհրդաւոր գործի մը վրայ, որ Գերմանիոյ դեսպանատան զինուորական կցորդին պատուոյն կը դպչի։ Այս պաշտօնակալ ջանացեր է կաշառել ռուս նաւային սպայ մը և անոր կնոջ, որք խոստացեր են Քրոնշթատի բերդին յատակագծերն յանձնել իրեն։ Սպան և իւր կին ձերբակալեցան։ Նովոստի իրազեկ ռուս թերթը կը յայտնէ թէ այս գործին մէջ յանցաւորք ո՛չ թէ մէկ այլ երկու օտարազգի դիւանագիտական պաշտօնակալք են։ Հաւատարիմ ընդօրինակիչք որք իրենց քով գտնուող յատակագծերն յանձնել չեն ուզած, վարձատրեցան Ս. Աննայի պատուանշանով և դրամական պարգեւներով։ Գերման նաւային կցորդ Պարոն ֆոն Փլէսէն Պերլինէ հրաման ընդունեց անմիջապէս մեկնիլ Ռուսիոյ մայրաքաղաքէն և Քոփենհակ երթալ։

—Իտալացւոց հապէշական քաղաքականութիւնն անակնկալ արդիւնք մ'ունեցաւ։ Իրենց պաշտպանեալն՝ Մենելիք թագաւոր Շոայի և Հապէշաստանի՝ իրենց դէմ դարձաւ, Ռաս-Ալուլայի կողմէ շահուելով։ Իրենց մէջ գժտեալ ու պառակտեալ Հապէշք, որք Իտալիոյ թելադրմամբ զիրար կը ջարդէին Յովհան թագաւորին մահէն ի վեր, իրարու հետ հաշտուեցան, և այժմ Իտալիոյ դէմ կը դառնան միաբանութեամբ։ Այս լուր շատ ձախող տպաւորութիւն մը կ'ընէ Իտալացւոց վրայ, որք ռուսական մեքենայութեանց կը վերագրեն Մենելիք թագաւորին այս փոփոխամտութիւն։ Կ'երեւի թէ Մենելիք դժգոհ մնացած է իւր անուամբ Շոայի դեսպանութեան ի Հռոմ կնքած դաշնագրէն, որով Հապէշաստան Իտալիոյ հովանաւորութեան ներքեւ կը դրուի։ Հապա չորս միլիոն ֆրանքի փոխառութի՞ւնը, զոր Իտալացիք տուին իրենց կարծեցեալ պաշտպանելոյն։ Հապա Գ. Քրիսփիի ծանուցագի՞րն, որով պաշտօնապէս Տէրութեանց կը հաղորդէր իտալեան թեւարկութեան հաստատումն Եթովպիոյ վրայ։

—Հռոմայ աւստրեան դեսպանութիւնը ցաւ յայտներ է Ումպերթօ թագաւորին կառավարութեան թէ Իտալիոյ դահժառանգը, Ռուսիա երթալուն առթիւ, աւստրեան հողէն չէ ուզած անցնիլ։ Իտալեան լրագիրք ոմանք ի պատասխանի կ'ըսեն թէ Ֆրանձ Յոզէֆ կայսր, Պապին սիրտը չկոտրելու համար, տակաւին փոխադարձ այցելութիւն տուած չլինելով Ումպերթօ թագաւորին, որ քանի տարի յառաջ ի Վիեննա այցելած է իրեն, բնական է որ Իտալիա չի յօժարիր այլ եւս քաղաքավարական ակնածանքներ չափել առ Աւստրիա։ Ո՞չ ապաքէն, կը հարցունէ [illegible]», Աւստրիացիք ամեն առթիւ նախանձաբեկ ոգւով կը վարուին Իտալիոյ դէմ, եւ արեւելեան երկրաց մէջ Իտալիոյ ազդեցութիւնը ջախջախել կը հետամտին։ —Ինչպէս կ'երեւի, այս երկու նիզակակիցք, Իտալիա և Աւստրիա, շատ սիրով չեն իրարու հետ։

—Նափոլիի իշխանն, որ զգուշացաւ Աւստրիա այցելէ, Կաւկասիայէն ի Կեդրոնական Ասիա կարճ ուղեւո-

---

—)(126)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

—Այո՛, լաւ կը հասկնամ։ Բարեբաղդաբար ես հոս եմ։ Եւ դուք չէք կրնար խախտել իմ այն գաղափարս թէ Աստուած ուզած է որ ես հոս գտնուիմ։ Եւ պիտի յայտնեմ ամեն բան։

—Ժէգդաբի՛տ։

—Այո՛, պիտի յայտնեմ։

Քահանայն սկսաւ խուցին մէջ պտտիլ։ Իւր տենդահար այտերը, վառ աչքերը, իր ֆիզիքական ու բարոյական յոգնութիւնը կ'արտայայտէին, ինչպէս նաեւ այն տրտասուոր յուզումը զոր յառաջ բերաւ այս կացութիւն։

Իսկ Ժէգդաբիտ, յուզեալ, խռովեալ, ինքն ալ աթոռի մը վրայ ինկած էր։ Եւ կորաքամակ, գլուխը խոնարհած, խորին երազոց մատնուած էր։

Որովհետեւ, կը տեսնէր թէ մօտեցած էր այն վայրկեանն յորում, Նօէլի կամաց յաղթելու համար, հարկ էր նմա ամէն բան ըսել։

Այո՛, շատ երկար սպասած էր։

Ակներեւ էր թէ Նօէլ չպիտի պահէր իր աղախինը։ Կը ճանչէր զայն։

Ուրեմն Ժէգդաբիտ վերստին պիտի զրկուէր իր որդւոց տեսութենէն։

Այս բան իր կամաց հակառակ էր։

—Պարոն երէց, սկսաւ ըսել շատ ցած ձայնով մը, գլուխը կուրծքին վրայ հակած, ձեռքերը միացուցած և աչքերը գոց, պարոն երէց, ես միշտ բան մը ծածկած եմ ձենէ...

—Ի՞նչ բան։

—Պահ մը առաջ մեր լսած խոստովանութենէն այլապէս դառն գաղտնիք մը գիտեմ, Ռընոտիէին երիտասարդութեանը ժամանակ գործած մէկ ահռելի ոճիրն և որուն համար պատժուած չէ։

Քահանայն դժգունեցաւ։ Բայց, տարօրինա՛կ բան, փոխանակ Ժէգդաբիտին հարցունելու թէ ի՛նչ էր այդ ոճիր, բուռն շեշտով մը ըսաւ նմա.

—Այդ գաղտնիքն ինչպէ՞ս քու ականջդ հասած է։

—Հիմայ կ'իմանաք, պատասխանեց Ժէգդաբիտ տխրութեամբ։ Ատենօք, պարոն երէց, այս գիւղէն ո՛չ շատ հեռի, երիտասարդ մը և մանկամարդ կին մը կային որք ամենաբուռն, զօրավոր սէր մը կը տածէին իրարու նկատմամբ. ամուսնացած էին։ Անկարելի է ինձ ըսել ձեզ թէ ո՛ր աստիճան երջանիկ էին։ Չափազա՛նց երջանիկ։ Պէտք չէր որ այդ աստիճան ըլլար իրենց երջանկութիւնն։ Ուստի դժբաղդութիւնը վրայ հասաւ, անդարմանելի, անիրաւ դժբաղդութիւն մը...

Քահանայն խորին ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէր։

Բայց մինչեւ այն ատեն կասկած չէր արթնցած մտքին մէջ. ո՛չ մէկ մասնաւոր պարագայ իր ուշադրութիւնը գրաւած և կասկածն արթնցուցած էր։

Շատացաւ Ժէգդաբիտին հարցունելով.

—Դու ինչէ՞ն գիտես այդ պատմութիւնը։

—Բաւական է որ գիտեմ։

—Երբ իմ ծառայութեանս մտար, ըսիր թէ տեղացի չես։

—Ստեցի։

—Ի՞նչ նպատակաւ։

—Վասն զի եթէ ճշմարտութիւնը խոստովանէի քեզ, հարկ պիտի ըլլար երեւան հանել շատ մը բաներ զորս գաղտնի պահել կուզէի։ Բայց, համբերութիւն, այդ բաներն յայտնելու ժամանակը եկաւ։

Ժէգդաբիտ մտախոհ մնաց։

Կը խորհէր։ Սոսկալի էր այդ պատմութիւնը։ Ամեն օր կը մտածէր անոր վրայ։ Բայց հիմակ որ բարձրաձայն պիտի պատմէր զայն, երկիւղ կ'զգար։ Այդ գարշելի յիշատակները կը սոսկացունէին զինքը։ Երիտասարդութեան գեղածիծաղ կեանքը մը կ'ապրէր, որ շատ չանցած կը մթագնէր եպերելի արարքով մը։

Եւ դողահար, այլ եւս չէր համարձակէր խօսիլ։

—Մտիկ կ'ընեմ քեզ, ըսաւ քահանայն։

Քիչ մը աւելի քաղցր շեշտ մը կար իր ձայնին մէջ։

—Մինակ ըսէ՛ ինծի, Ժէգդաբիտ, թէ իրաւունք ունի՞ս այդ պատմութիւնն ինծ պատմելու, թէ այդ գաղտնիքը քո՞ւկդ է եւ թէ մէկուն վնաս չէ՞ս հասցուներ զայն ինծ ըսելովդ։

Անհուն տրտմութեամբ համակեալ ժպիտ մը ունեցաւ Ժէգդաբիտ։

—Ես ինքզինքիս միայն վնաս կը հասցունեմ։

—Մտիկ կ'ընեմ ուրեմն, բայց ինչ որ ալ ըսես, չպիտի կարենայ մոռցունել տալ ինծ պարտականութեանս խստութիւնը...

—Կը տեսնենք։

Եւ վերստին ձեռք առնլով իր սկսած վշտագնեցիկ պատմութեան թելը.

—Ամուսնոյն բացակայութեանը միջոցին, զաւակացը մին արկածի մը զոհ գնաց։ Եւ արկածն այնքա՛ն ծանր էր, որ առանց բժշկի մը անմիջական օգնութեան, ապահովապէս մահ պիտի պատճառէր։ Բժիշկը կոչուեցաւ, այն որ գիւղին մօտերը կը բնակէր, և այդ բժիշկը Ռընոտիէն էր։

Պատմութիւնն ընդհատեց, իբր թէ շունչ առնլու համար, յետոյ շարունակեց.

—Ռընոտիէ մանկամարդ կինը կը սիրէր և այս բանս վաղուց հասկցուած էր նմա։ Ուստի՝ զաւկին վտանգը տեսնելով, ակամայ կոչել տուած էր զանիկայ։ Ռընոտիէ վիրաւորեալ մանուկը քննեց, յետոյ մօրը դառնալով, ըսաւ թէ զայն կրնար ապրիլ եթէ անմիջապէս ստանար մասնաւոր խնամքներ զորս ինքը կարող էր տալու։ Եւ երբ մայրը գոչեց «Թո՛ղ ապրի, Թո՛ղ ապրի», տոքթորն, որ յուզեալ չէր երեւեր, ըսաւ թէ պիտի բժշկէր զաւակը, բայց պայմանաւ մը. եպերելի սակարկութիւն մը կ'ընէր... Մայրն իր հոմանուհին պիտի ըլլար։ Եւ մինչ սա կը մաքառէր, կը պաղատէր, մինչ կը ջանար անոր սիրտը շարժել արտասուօք, զաւակը ցոյց կուտար նմա զաւակն որ ալ շունչ չէր առնուր և պիտի մեռնէր, եթէ անմիջական դարմաններ չի հասցուէին։

—Վատութի՛ւն, մրմնջեց քահանայն։

—Այնպէս չէ՞։ Ասկից աւելի վատութիւն կ'ըլլա՞յ։ Քիչ մը առաջ սրբապղծութեան խօսք կ'ընէիք։ Այս ալ սրբապղծութիւն մըն է, եւ աւելի սոսկալի քան ինչ որ կարելի է գործել կրօնի դէմ, վասն զի մայրութենէ աւելի յարգելի բան չիկայ... և այդ մարդը սրբապղծութիւն մը կը գործէր մօր մը դէմ որ իր զաւակը կ'ողբար։

—Թշուառակա՛նը։

—Այո՛, թշուառականը։ Զաւակը փրկեց, վասն զի մայրը վերջ ի վերջոյ ընդունեց այս վատ պայմանը։ Զաւակը փրկեց եւ մայրն իր հոմանուհին եղաւ։

Ժէգդաբիտ լռեց։ Բարեբաղդաբար աւարտած էր. ալ չէր կրնար խօսիլ. յուզմունքէն կոկորդը կը սեղմուէր։

Եւ քահանայն կը լռէր։

—Այդ մարդուն կենաց այդ գաղտնիքն ինչպէ՞ս կրնաս գիտնալ։ Դու ո՞վ ես ուրեմն։

—Թերեւս գուշակես, պատասխանեց դողահար ձայնով մը, երբ աւելցունեմ թէ այդ ոճիրէն ծնած է հէգ տղայ մը... եւ թէ այդ տղան...

Քահանայն սոսկալի կերպով գունատեցաւ։

Ժէգդաբիտ կանգ առաւ։

Նօէլ եւ աղախնոյն միջեւ խորհրդաւոր լռութեան վայրկեան մը անցաւ։

—Այդ տղա՞ն, թոթովեց երէցը։

—Այդ տղան կ'ապրի միշտ։

Նօէլ ձեռքը ճակտին տարաւ։ Կը յիշէր այն աղետաւոր գիշերն յորում իր հայրը եկած էր զինքը հարցաքննել, հարցունելով իրեն թէ Ռընոտիէ եւ Ֆերնանտ ի՛նչ խօսած էին իրարու հետ։ Այդ գիշերը յորում, ինք որչա՛փ ալ փոքր էր, եւ միտքը որչա՛փ եւս անկատար, հասկցած էր սակայն թէ իր մայրը բուռն ատելութիւն մը ունէր բժշկին դէմ, այդ գիշերն յորում հասկցած էր թէ ինք Ռընոտիէի զաւակն էր, եւ ո՛չ թէ Վիլլատոնի...

Ուստի, խուլ ձայնով մը.

—Այդ տղան ես եմ, այնպէս չէ՞։

—Դո՛ւք էք։

Աթոռի մը վրայ ինկած, գրեթէ անկենդան, քահանայն երազեց։

Ո՞վ էր ուրեմն այդ կինն, ո՞վ կրնար ըլլալ։ Ուսկի՞ց կուգար։ Ո՞վ վստահած էր նմա այդպիսի գաղտնիք մը։ Ամեն կերպ զգուշութեամբք՝ հարկ էր գիտնալ զայս։ Այդ թուականին ո՞վ կար ի Պէրժըրօ. սպասաւորնե՞ր... որք կոմսին ու կոմսուհւոյն չէին մօտենար բնաւ։ Տընի՞զ, Ֆերնանտի անձնուէր աղախինը։

(Շարունակելի)

րութիւն մ'ընելէն ետքը, Ցփիսէ չիտակ Փեթերսպուրկ պիտի երթայ, և հոն քանի մը օրեր հիւր պիտի լինի կայսերական գերդաստանին։

—Եւրոպական լրագիրք ոմանք կը ծանուցանեն թէ քաջ պուլկարերէն խօսող շատ մը կաթոլիկ եկեղեցականներ այժմ կը շրջին Պուլկարիոյ այլ և այլ կողմերն, իրենց կրօնը ծաւալելով։ Ֆերտինանտ իշխանին մայրն, որ ջերմ կաթոլիկ է, դանոնք կոչած է, իւր պաշտպանութեան ներքեւ առնլով, այնու համոզմամբ թէ իւր որդւոյն գահն ապահովելու կարեւորագոյն պայմանն է Պուլկարները բաժնել օրթոտոքս կրօնէն, այսինքն Ռուսիոյ հետ դաւանակցութենէն։ Եթէ Ֆերտինանտ իշխան և Քլէմանդին իշխանուհին իրօք այս կարծիքն ունին, շատ կը սխալին, զի Պուլկարք երբեք խմբովին կրօնափոխ չպիտի լինին, և ցորչափ իրենց մեծամասնութիւնն օրթոտոքս մնայ, երիտասարդ իշխանին վրայ պիտի նային իբրեւ ազգային եկեղեցւոյ թշնամւոյն վրայ, որով զօրացնել կարծուած գահուն ամենածանր հարուած մը պիտի տրուի։ Քլէմանդին իշխանուհին Կ. Պոլսոյ պապական նուիրակին պաշտպանութիւնն ստացեր է, բայց արդէն այլ և այլ քաղաքաց մէջ պուլկար ժողովուրդը խստիւ կը բողոքէ այս [illegible] դէմ։ Բազմաստորագիր հանրագրութիւններ կը պատրաստուին։

—Անգլիացի վիրաբոյժ և Պ. Սթէնլի ուղեկից Պ. Փարք, որ դարմանեց Էմին փաշան, կը հաստատէ թէ փաշան աչաց անդարմանելի հիւանդութիւն մ'ունի, և արդէն յոյժ կարճատես, տարի մը չանցած տեսութենէ բոլորովին պիտի զրկուի։ Եթէ գործ մը ունի տեսնել յԱփրիկէ, ժամանակ պէտք չէ կորուսանէ, կ'ըսէ բարեկամաբար անգլիացի բժիշկը։

—Մոլութեան ու թշուառութեան դէմ մանկանց պաշտպանութեան համար Պ. Ժիւլ Սիմոնի մարդասիրական ջանադրութիւնն ակնկալուած պտուղը կուտայ։ Փարիզի ամենէն կարող դատաւորներէն մին, Պ. Կիյյօ, յատկապէս պաշտօն ընդունած է հարցաքննել տասն և վեց տարեկանէ վար տղայքն որք փողոցներու մէջ կը թափառին անինամ, կամ անբարոյական կեանք մը վարելու կը մղուին, կամ կը մուրան, ելն, ելն։ Պ. Կիյյօ լաւ մը կը քննէ կ'իմանայ այս տղայոց վիճակն, և իրենց հանգամանաց համեմատ ո'րն որբանոց կը դնէ, ո'րն արհեստանոց, ո'րը գործարան մը, ելն։ Իւրաքանչիւր տղուն հարցաքննութիւնն առ նուազն մէկ ժամ կը տեւէ, և որովհետեւ այս խղճալի վիճակին մէջ գտնուող տղայք բազմաթիւ են, Պ. Կիյյօ մինակ չի բաւեր գործին։ Այս պատճառաւ ուրիշ երկու դատաւորներ եւս կարգուեցան,

—Կ'երեւի թէ Պ. Քրիսփի բոլորովին անիրաւաբար չէ արտաքսած թղթակիցներն։ Ասոնք երբեմն պոչաւոր սուտեր կը յերիւրէին։ Օրինակի համար, Անժու Լէյզի ֆրանսական գործակալութիւնը վերջերս իւր Հռոմի թղթակցէն հեռագիր մը կ'ընդունէր, որոյ նպատակն էր ֆրանսացի սեղանաւորներն ետ կեցնել իտալեան կալուածական վարկի դրամատան մը հաստատման համար գերմանական խմբակի մը հետ գործակցելէ։ Թղթակիցը կ'ըսէր․

«Պ. Քրիսփի, ամերիկեան դիւանագէտի մը հետ վերջին անգամ տեսակցելուն, բառ առ բառ սա խօսքն ըսաւ, զոր անկարելի է որ հերքեն։ «Ինծի միլիոն մը ֆրանք պէտք է Ֆրանսայի դէմ պատերազմ մղելու համար, և այդ մէկ միլիոնն ալ Ֆրանսայէն պէտք ընդունիմ»։

Եւ այս թղթակից արտաքսեցաւ Իտալիայէն։

—Շատ կը դիտուի Համպուրկի Նախրիխթէն լրագրին լեզուն որ միշտ Պիզմարք իշխանէն կը ներշնչուի, և որոյ տնօրէնը գրեթէ ամեն օր ի Ֆրիտրիխսրուհէ նախորդ նախարարապետին հետ կը ճաշէ։ Այս թերթ կծու դիտողութիւններ կը հրատարակէ Զօր. Քափրիվիի դէմ։ «Պ. ֆոն Քափրիվի և նոր դրութեան մարդիկն ազդեցութիւն չունին և պատկառանք չեն ներշնչեր», կ'ըսէ։ Գերմանք կը զարմանան որ իրենց մեծանուն Իշխան-Նախարարապետն իւր յաջորդին դէմ այսպիսի վիրաւորիչ անվայել լեզու մը գործածել կուտայ իրեն անձնուէր թերթի մը մէջ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խառն Ժողովը նկատողութեան առնլով Մայր եկեղեցւոյ ու Կէտիկ Փաշայի Թաղական Խորհրդոց միջեւ եղած սահմանի խնդիրն, որոշած էր որ Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրը կոչելով այդ երկու Թաղական Խորհուրդները քննութիւն մը կատարէ և արդիւնքը տեղեկագրէ։

Արդ, Գեր. Փոխանորդ Հայրն, ըստ որոշման Խառն Ժողովոյ, հարկ եղած քննութիւնը կատարելով, տեղեկագիր մը պատրաստած և մատուցած է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Ն. Գերապատուութիւն իւր տեղեկագրոյն մէջ առաջարկած է որ այդ խնդիրը վերջապէս կարգադրուելու միակ միջոցն է երկու եկեղեցեաց մատակարարութիւնը յանձնել միակ Թաղական Խորհրդոյ մը։

ԳԵՐ. ՆԵՐՍԷՍ Ծ. Վ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ

Երէկ, լրագրոյս կէսէն աւելին տպուած էր արդէն, երբ Զմիւռնիոյ մեր մասնաւոր թղթակցէն ստացանք հետեւեալ հեռագիրն որ տպուեցաւ միացեալ մասին մէջ։

ԶՄԻՒՌՆԻԱ, 10|22 Ապրիլ

«Այվազեան Տ. Ցովսէփ վարդա-«պետի հրաժարման վրայ՝ այսօր Գա-«ւառական Ընդհանուր Ժողովն ի Նիստ «գումարուելով, վիճակիս Առաջնորդ «ընտրեց Կ. Պոլսոյ Պատրիարքական «Փոխանորդ Արսլանեան Տ. Ներսէս «Ծ. Վարդապետը։»

* *

Երէկ իրիկուն, Զմիւռնիայէն Գեր. Արսլանեան Հօր ուղղեալ մասնաւոր հեռագիր մ'ալ եւս կը ծանուցանէ իւր ընտրութիւնն յառաջնորդութիւն վիճակին Իզմիրի։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հրահանգ ուղղած է ի Տիարպէքիր՝ փութացնելու համար վիճակին առաջնորդական ընտրութիւնը։

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Աքօզի (Պէյքօզ) երկաթագործարանաց ընկերութիւնը (Sociéte des Forges) իւր Թուրքիոյ ներկայացուցչին՝ Մեծ. Գալֆայեան Միհրան էֆէնտիի ձեռամբ 1,422 ֆրանք 69 սնդ. նուիրեր է ի նպաստ վերաշինութեան Ս. Փրկչի ազգային Հիւանդանոցին։

Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սըրուանձտեանց վաղը, (հինգշաբթի) առաւօտ հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ և քարոզ պիտի խօսի, յատկապէս կանանց դասուն համար։

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք այսաւուր պատուանշանաց ցուցակին մէջ, թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան շնորհել Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Նորատունկեան Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտիին։

ՔՆԱՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ինչպէս արդէն ծանուցեցաւ, «Քնար» ընկերութեան նուագահանդէսն, ի նպաստ աղքատաց, տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի օր, 15 ապրիլ, ի Նոր Թատրոն Բերայի, ցերեկուան ժամ 7ին։

Այժմէն ապահովեալ է սոյն հանդիսին յաջողութիւնը, նկատելով որ բազմաթիւ հայ ընտանիքներ այժմէն որոշած են Նոր Թատրոնը կիրակի աւուր ժամավարձը ընտրել։ Իսկ թէ խուռն բազմութիւն պիտի ըլլա՞յ թէ ոչ․ Մասնաժողովոյ անդամք զգուշացած կը թուին շատ չափաւոր գներ որոշած ըլլալնուն։

Երաժշտական մասին պիտի խօսինք մանրամասնօրէն։

ՆԵՐՔԻ՛Ն ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ ենտառաց և հանրաց վարչութեան հաշուակալ Մուհիէտտին պէյի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Կեսարիոյ թաղապետական ժողովոյ նախագահ Իպրահիմ էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան եւ չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան՝ Թալդանի օսմանեան հիւպատոսարանին քանցլէր Հայտար պէյի։

Րապիա աստիճան՝ Դատական Նախարարութեան վիճակագրութեանց դիւանի քարտուղարներէն Պէչիր Մէճտի էֆէնտիի և Տէտէաղաճի հանրօգուտ շինութեանց առաջին քօնտիւքթէօռի քարտուղար Իպրահիմ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Բ. զօրաբանակի Գ. զօրաբաժնին հրամանատար Ֆէրիք Հիւսնի փաշայի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նաում էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Արտաքին գործոց Նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդական Նորատունկեան Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Չիֆթէլէր ագարակի արքունի ասպատանին տնօրէն Դնդապետ Վաճիտ պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ամսթերտամի առողջապահական ժողովոյ առաջին բժիշկ Տօքթ. Բաւի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ֆրանսացի բժիշկ Տօքթ. Հէնրի Շամէլի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Ելմատական Նախարարութեան խորհրդական Նաշիֆ էֆէնտիի մօր։

Երրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Բրուսիայի դրաֆուհի Տիկին Նիկլա ֆոն Շէվիրի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Քիոսի իտալական հիւպատոս Պ. Բասքօի, ֆրանսական փոխ-հիւպատոս Պ. Սրաստրոնի և ի Քիոս բնակեալ գերմանացի բժիշկ Տօքթ. Օրնշթայնի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ ի Պէրութ բնակեալ աւստրիացի բժիշկ Տօքթ. Պիւշի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ֆրանսացի Պ. Լէոն Ժիւռոտոյի և Պ. Ռուտոլֆ Պէնիքի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Տէտէաղաճի հանրօգուտ շինութեանց առաջին քօնտիւքթէօռ Միլիան էֆէնտիի։

«ՍԹԱՄՊՈՒԼ» ԼՐԱԳԻՐԸ

Սթամպուլ լրագիրն երէկուընէ սկսեալ ութօրեայ դադարման դատապարտուած է Տպագրական Տեսչութեան հետեւեալ հրամանագրով։

Սթամպուլ լրագիրն ապրիլ 6/18ի ուրբաթ աւուր թուոյն մէջ սուտ լուր մը հրատարակած ըլլալով, որ Եւրոպիոյ արքունական մեծ գերդաստանի մը անդամոց միոյն արժանապատուութեանը կը դպչի, բարձրագոյն հրամանաւ ութօրեայ դադարման դատապարտուած է, ապրիլ 10/22 երեքշաբթի օրէն սկսեալ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՍԱԿԱԳԻՆՔ

Թուրքիոյ եւ Աւստրիոյ միջեւ վերանորոգեալ մաքսային սակագինն երէկ մաքսային վերատեսչութեան պաշտօնատան մէջ ստորագրուեցաւ անտառաց եւ հանքաց տեսուչ Պետրոս էֆէնտիի, Մաքսային վերատեսչութեան խորհրդական Պերթրամ էֆէնտիի եւ Աւստրիոյ Ներկայացուցչաց կողմէ։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Երէկ գիշեր կրօնական բարձրաստիճան պաշտօնատարք ոմանք կայս. պալատ երթալով իֆթարն անդ ըրին և երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ արժանացան Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց։

Կրօնական և քաղաքային պաշտօնեայք եւս Ռամազանի մէջ կարգաւ կայս. պալատ պիտի երթան և անդ իֆթար պիտի ընեն։

* *

Կայս. այն Իրատէին համաձայն, որ հրամայած էր թէ մայրաքաղաքս գտնուող զօրաց վաշտերը Ռամազանի մէջ կայս. պալատան մօտ որոշեալ տեղ մը իֆթար ընեն կարգաւ, Ռամազանի առաջին օրէն ցայսօր կայս. անձնապահ զօրաբանակի Բ. զօրաբաժնի Ե. զօրագունդի Ա. ու Բ. վաշտերն և ամբաշէն զօրաց վաշտերն իֆթար ըրին որոշեալ տեղն և կայս. անձնական Գանձուն հաշուակալ Հաֆըզ Իպրահիմ էֆէնտիի ու արքունի խոհանոցներու տնօրէն Ապտուլլահ էֆէնտիի միջոցաւ դրամական պարգեւներ ստացան իրենց ամսականին հաւասար քանակութեամբ։

ՕՍՄ. ԱՐԺԵԹՈՒՂԹՔ

Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Ելմական Նախարար Վսեմ. Ցաքոբ փաշայի ձեռամբ պատրաստեալ բացատրական տեղեկագիրն ի մասին օսմ. պարտատոմսից փոփոխման, կայս. պալատ մատուցուած է։ Մէնֆէա կ'իմանայ թէ Վեհ. Սուլթանն յանձնախումբ մը պիտի անուանէ, ի հիմանց քննելու համար նախնական այս կարեւոր գործողութիւնը։

ՐԷՈՒՖ ՓԱՇԱ

Կայս. անձնապահ զօրաբանակին հրամանատար Րէուֆ փաշա, որոյ աջ ոտքը մեկուկէս տարի առաջ կտրուած և արհեստական ոտք անցուած էր, և ձախ ոտքի մատին վրայ եւս բժշկական գործողութիւնք կատարուած էին, վերստին հիւանդացած է, զի այդ մատին կտրուած մասին մէջ ոսկորը մնացած ըլլալով, բորբոքում մ'ալ յառաջ բերած էր։

Արդ, երկուշաբթի օրը մէկ քանի բժիշկներ, որոց մէջ կային Վսեմ. Տօքթ. Փէշտիմալճեան փաշա և Տօքթ. Քամպուր Օղլու, վիրաբուժական գործողութիւն մը կատարելով այդ ոսկորը հանեցին։

Րէուֆ փաշայի առողջական վիճակը գոհացուցիչ ըլլալով, կը յուսացուի որ տասն և հինգ օրէն բոլորովին առողջանալով, պիտի կրնայ իւր պաշտօնի գլուխն անցնիլ։

ԿՐԵՏԷ

Կրետէի կուսակալի փոխանորդ և արտասովոր հրամանատար Շաքիր փաշայի մէկ յայտարարութիւնն, որ հրատարակուած է կղզւոյն պաշտօնական լրագրոյն մէջ, հետեւեալ կարգադրութիւնները կը ծանուցանէ Կրետէի ընդհանուր ժողովոյ յառաջիկայ ընտրութեանց համար, որք տեղի պիտի ունենան ըստ նոր եղանակի։

Նոյն ժողովոյ իսլամ անդամոց ընտրութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ յունիս 1ի ուրբաթ օրն. իսկ քրիստոնեայ անդամոց ընտրութիւնն եւս՝ նոյն ամսոյ 3ի կիրակի օրն։ Ժողովոյ 21րդ բացման օրն եւս որոշուած է յունիս 14ի հինգշաբթի օրը։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ երէկ Բ. Դուռը գնաց և երկու ժամու չափ տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին հետ։

Պ. Նէլիտոֆ նոյնպէս տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշայի հետ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Երէկ առաւօտ Բարիզէն և Պրիւքսէլէն մայրաքաղաքս հասան այն երկրաչափներն զորս Պ. Նակէլմաքերի ներկայացուցած Պէլժիական ընկերութիւնը կը ղրկէ՝ տեղւոյ վրայ ուսումնասիրութիւններ ընելու և Մուտանիոյ երկաթուղւոյն վերջնական յատակաձեւը պատրաստելու համար։ Այդ պարոնայք պիտի մեկնին ի Պրուսա, Քէօթահիա, Աֆիոն Գարահիսար եւ այլ տեղեր։

* *

Բաղիզեան ընկերութիւն մը Սուրիոյ մէջ երկաթուղեաց շինութեան ու շահագործման մենաշնորհ խնդրած է կայս. կառավարութենէն։ Այդ երկաթուղին պիտի անցնի Դամասկոսէն, Համաէն և Սուրիական ուրիշ գլխաւոր քաղաքներէ։ Ընկերութեան ներկայացուցիչ Պ. Պլօնտըլ յանձնարարական նամակներ ստացած է Սուրիոյ կուսակալին ուղղեալ, որպէսզի երկրաչափք կարենան նախնական քննութիւններ կատարել։

ԳՈՒՄԻ ՀԱՆՔԵՐԸ

Զմիւռնիոյ դրամատէրերէն Պ. Բադերսըն ծրագիր մը ղրկած է հանքաց և անտառաց վարչութեան, որով կ'առաջարկէ մենաշնորհով շահագործել Թուրքիոյ մէջ գտնուած բոլոր գումի հանքերը, զուտ արդիւնքին 100էն 15ը կառավարութեան թողլու պայմանաւ։

Այս ծրագիր քննուելու վրայ է։

Կայս. Թիկնապահ Ֆոն Տէր Կոլց փաշա, որ յատուկ պաշտօնով Միտիլլի գնացած էր, երէկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

—Պրուսայի Նահանգին Բաղարջեօյ գիւղախմբին միւտիր անուանած է Ահմէտ Համիտ էֆէնտի, միւտիր Տօմանիչ գիւղախմբին և սորա յաջորդած է Հիլմի էֆէնտի։

—Պասրայի գաւառական լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Տիգրիս գետն յորդելով ողողեր է իւր երկու եզերաց վրայ գտնուած դաշտերը։ Պաղտատի թղթատար շոգենաւն այս պատճառաւ խրելով, չէ կրցեր ժամանակին երթալ։

—Զմիւռնիոյ Խիտմէթ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Ռամազան ամիսը շաբաթ օրէն սկսած է անդ, որովհետեւ ուրբաթ գիշեր ժամ 4 ին տեսնուած էր լուսնոյ մահիկը։

—Ոստիկանութիւնն երէկ 18 չարագործներ աքսորեց հեռաւոր վայրեր։

—Շուլը Շվարցէնպէրկ իշխանն եւ գերմանական բանակի գնդապետներէն Սօմէրֆէլտի կոմսը երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս հասան Պէրութէն։

—Յունաց Թագաւորը Ս. Փրկչի պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Կեսարիոյ յոյն մետրապոլտին։

—Պասրայէն առնուած տեղեկութեանց համաձայն՝ անցեալները կալին մեծութեամբ կարկուտ տեղացեր է, առանց մարդու և անասնոց կորուստ պատճառելու։

—Թաղապետութեան Ա. շրջանակի պաշտօնեայք անցեալ 1305 տարւոյ մարտէն մինչեւ փետրուարի վերջը 17 738 օխա պակաս կշռող հացեր գրաւած և բաշխած են Խասէքիի կանանց հիւանդանոցին և աղքատաց։

—Մանիսայէն կը գրեն թէ տեղւոյն ոստիկանք ձերբակալած են մէկ քանի դրամանենգներ և գրաւած նոցա գործիները։

—Կրաքովիոյ Չաս լրագրոյն խմբագրապետ Պ. տը Բօզմիան մայրաքաղաքս եկած է։ Պ. տը Բօզմիան Աւստրիոյ ամենէն աւելի ճարտար հրապարակագրաց մին է, քաղաքական ճիւղին մէջ, և իւր թերթ մեծ նշանակութիւն ունի եւրոպական մամլոյն մէջ իբրեւ լեհերուն բերան։

—Նոյնպէս մի քանի օրէ հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուի ծանօթ թղթակից Պ. Ջօրճ Ուիլիըմս, այժմ աշխատակից Տէյլի Թէլէկրաֆի։ Պ. Ուիլիըմս գիրք մը հրատարակած է 1877-78ի պատերազմին վրայ ի Փոքր-Ասիա։

—Աթէնքէն կը գրեն թէ Նէնիչէհրի կողմերն անասնոց հիւանդութիւն մը եւրեւան ելած ըլլալով, ցարդ երեք հարիւր հազար դառնուկներ զոհ գնացած են։ Կը յուսացուի եղեր թէ հելլէն կառավարութիւնն այս պատճառաւ պիտի վերցնէ Թուրքիայէ ի Ցունաստան փոխադրելոյ անասնոց մաքսատուրքը։

—Պոլսոյ պատժական ատեանն երեք ամսուան բանտարկութեան և մէկ մէկ ոսկւոյ տուգանաց դատապարտած է Քօսթի անուն մարդ մը ու իւր երկու ընկերներն, որք իբրեւ ապահովագրական ընկերութեան մը ներկայացուցիչ, խաբած էին Եօրկի անուն մարդ մը։

—Պէրութի մէջ հրատարակեալ Ելէմ լրագիրն, որ հրէից դէմ ըրած մէկ հրատարակութեան պատճառաւ առժամեայ դադարման դատապարտուած էր, վերստին հրատարակուելու համար արտօնութիւն ստացած է, զի Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ վերստին հրատարակուելու համար աղերսագիր տուած էր։

ԱԶԴ

«Քնար» երաժշտական ընկերութեան ձայնական ճիւղին անդամակցիլ փափաքողք կրնան դիմել առ տեար Ց. Վ. Աճէմեան, թիւ 25, Սէյանիք խան, ի Ղալաթիա։ Փորձերը պիտի սկսին յառաջիկայ յուլիսի վերջը։ 414 2—6

ՀԵՌԱԳԻՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Փեթերսպուրկ, 22 ապրիլ.

Կէօլնիշէ Ցայթունկ կը հաստատէ թէ կոմս Փաւել Շուվալով Պերլինի դեսպանական պաշտօնին մէջ պիտի մնայ, այսինքն՝ Կովկասիոյ կուսակալութեան չպիտի կոչուի։

Վիեննա, 22.

Փոլիթիշէ Քորէսփոնտէնց կը հաստատէ թէ Վիեննայի ռուս դեսպանը չպիտի փոխուի։

Այաչիօ (Քորսիքա), 22.

Պ. Քառնօ ժամանեց աստ։ Իշխանութիւնք և խուռն բազմութիւն ընդառաջ ելան, և պատգամաւորութեանց միջոցաւ ողջունեցին Նախագահն, որ այցելեց քաղաքն, հանրային հաստատութիւններն և այն տունն ուր ծնած էր Նափոլէոն Պոնափարթ։ Մեծ հացկերոյթէ և պաշտօնական ընդունելութենէ ետքը Պ. Քառնօ Պասթիա գնաց, ժողովրդեան ջերմագին եռանդեան արտայայտութեամբք։

Փարիզ, 22 ապրիլ

Պատերազմական Նախարար Պ. տը Ֆրէսինէ մեկնեցաւ, սահմանագլխոյ բերդերն աչքէ անցունելու։

Պրէմէն, 22 ապրիլ

Վիլհէլմ կայսր ներկայ էր իւր պապուն ի պատիւ կառուցանելի յիշատակարանին հիմնաքարի զետեղման արարողութեան։ Քաղաքային պալատան հացկերոյթին մէջ, և Նորտ Տայչէ Լոյտի շոգենաւային ընկերութեան Ֆուլտա շոգենաւին մէջ տուած հացկերոյթին առթիւ, կայսրը խաղաղասէր գաղափարներ յայտնեց։

Վիեննա, 22 ապրիլ

Ճարտարագործական ընկերակցութեանց պետերը միջոցներ ձեռք առին, մայիս 1ին անկարգութեանց առաջքն առնլու և արգիլելու համար որ օտար տարրեր չխառնուին գործաւորաց։ Մորաւիոյ կառավարիչը ծանոյց թէ մայիս 1ին ըստ կամս գործերնին դադրեցնող գործաւորներն անմիջապէս պիտի վռնտուին. յայտարարութիւնը խորհուրդ կուտայ գործաւորներուն ետ կենալ այն անկարգութիւններ, զոր կրնան գրգռել օտար խռովարարներ. անկարգութեանց հեղինակք և մեղսակիցք պիտի պատժուին օրէնքին բոլոր խստութեամբ։ Պոհեմիոյ և Թրիէստի կառավարիչք նմանօրինակ յայտարարութիւններ հանեցին։

—Երեսփոխանաց ժողովն 130ի դէմ 154 ձայնով քուէարկեց գաղտնի վարկերը։

Նապոլի, 22 ապրիլ

Հացկերոյթի մ'առթիւ, Պ. Մալիանի ատենաբանութիւն մ'ընելով գովաբանեց Վիլհէլմ կայսրը՝ յօգուտ գործաւոր դասուն ունեցած նախաձեռնութեանն համար։ Պ. Մալիանի ապա յայտարարեց թէ ելեւմտացոյցին հաւասարակշռութիւնը պիտի հաստատուի ոգելից ըմպելեաց եւ ծխախոտի տուրքին բարենորոգմամբ եւ բանակին ու ծովային զօրութեան ծախուց մէջ խնայութիւններ ընելով միայն։ Ատենաբանն իր աջակցութիւնը պիտի տայ կառավարութեան՝ տնտեսական տագնապին դիմադրաւելու համար։

Քէօլն, 22 ապրիլ

Քէօլնիշէ Ցայթունկ կ'իմանայ Պետրպուրկէն թէ ռուս գնդապետ Շմիդ, որ դատապարտուած էր՝ Կրոնշտատի գաղտնի յատակաձեւերն օտար նաւային կցորդի մը վաճառելուն համար, հրացանի պիտի բռնուի։ (Տես Ա. Երես)։

Թուրինօ, 22 ապրիլ

Սաքսոնիոյ թագաւորն և թագուհին աստ հասան. կայարանին մէջ ընդունուեցան Ջէնովայի և Աօսթի դքսուհիներէն և տեղական իշխանութիւններէն։

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Սէն-Լուի Սենեկալի (Ափրիկէ), 22 ապրիլ

Քօթօնուէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ապրիլ 21ին 350 հոգիէ բաղկացեալ ֆրանսական զօրախումբ մը Փօրթօ-Նովոյի մօտ հալածելով Տահոմէցի զօրաց ընդհարեցաւ։

Սաստիկ ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ, որ երկու ժամ տեւեց։

Ֆրանսական զօրախումբը Փօրթօ-Նովօ վերադարձաւ, ծանր կորուստներ կրել տալէ ետքը Տահոմէյցիներուն։ Ֆրանսացւոց կողմէ մեռեալ չէ նշանակուած. վիրաւորք իբր 50 հոգի են։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 11 Ապրիլ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)		20 10½
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	20 10½
Բէզայի մէջ	»	20 11
Առաւօտուն բացուելուն	»	20 10
Եէս օրին	»	20 7
ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՏԱՀՎԻԼ		
Երէկ երեկոյ		54 5
Այս առաւօտ		54 1
Եէս օր		53 38
ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ		
Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	39½
»	Բ. »	24½
»	Գ. »	20 12
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ		
Օսմիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 28
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ. »	9
Զանք տը Գօնօ	» »	7 12
Սօս. Շանթ է Վալեօր	» »	4 34
Թրամուէյ	» »	490
Բուլեյի երկաթուղի	Ֆր.	73
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	— —
Բամպէթուղթ Լավիէռի	Գ. Կ.	130

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 22 Ապրիլ, ժամ 3 վայր. 35 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 70
» » 4½ %	106 95
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 50
Օսմանեան երկաթուղի	73 75
» Բէժիի բաժնեթուղթք	243 75
Պանք Օթօման	556 25
Գրէտի Լիօնէ	712 50
Իտալական Ռանթ 5 %	93 80
Հելլենական 5 %	479
Բրիօրիթէ Թիւրք	500
Եգիպտական միացեալ	485 37½
Պանք տը Բարի	783 75
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	432 50
Թուրքիոյ ֆրանքը	22 3 75
Սպանիական արտաքին	73 1/16
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 15½

Լոնտրա, 22 Ապրիլ, ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ		98 5/16
Օսմ. »	Սէրի Դ.	18 1/4
» »	» Ա.	39 1/2
» »	» Բ.	24 1/2
» »	» Գ.	18 5/16
Փոխառութիւն 1877		101 1/4
Պանք Օթօման		12 3/16
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)		96 1/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)		103 1/8
Դայրա Սանիէ		83 1/8
Դօմանիալ (փոխառ. Ռօթշիլտ)		105 1/4
Հելլենական 5 %		93 1/4
Մօնօփոլ »		76 1/4
Ռուսական 1889		95 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 15½

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ներկայիւս կուգամ իմ խորին շնորհակալութիւնս յայտնել Գումգափուի չորից միացեալ Թաղից Աղքատասիրաց ազնիւ ընկերութեան՝ որ ինծի նման որբի մը հայր հանդիսացած՝ հաճեցաւ խնամել զիս գժնդակ հիւանդութեանս ժամանակ։

Նոյն ազնիւ Ընկերութիւնն, իմանալով անկողնոյ ծառայելս, չէ հանդուրժեց որ Ազգին ուսանողն իւր ցաւոց անկողնոյն մէջ անօգնական և անխնամ մնալով, յիշէ իւր անհայր ու խեղճ վիճակն ու ողբայ իւր տարաբաղդութիւնը. ուստի անմիջապէս ձեռնարկեց դարմանել զիս իբրեւ հարազատ որդի, հիւանդութեանս սկիզբէն մինչեւ վերջը։ Բժիշկը չէր զլանար ինձ իւր անխոնջ և ճարտար խնամքները, դեղն պէտք եղած ժամուն անկողնոյս քով պատրաստ կը գտնուէր, սնունդն առատօրէն կ'ունենայի, և այսպիսի ազնիւ խնամոց շնորհիւ կրցայ բաւական ապաքինիլ և Աստուծով կը յուսամ ի մօտոյ կատարելապէս առողջանալ։ Ուստի նուիրական պարտք կը համարիմ ինձ՝ որդիական հարազատ սէրէ բղխած շնորհակալութիւնս մատուցանել առ ազնիւ և բարեսիրտ անդամս Աղքատասիրաց ընկերութեան, և մասնաւորապէս մի ազնիւ երիտասարդի՝ Գարագաշեան Նաւիդ էֆէնտիի որ անմոռանալի բարիք մ'ըրաւ հէգ պատանւոյս՝ զգեստեղէններ և այլն հոգալ, և պատսպարեց զիս դժխեմ հիւանդութեանս և սաստկաշունչ ցրտոյն խստութեանց դէմ։

1890 Ապր. 8 — ԱՐԱՄ Գ. ՈՒՆՃԵԱՆ
Լանկա — Աշակերտ Մայր վարժարանի

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԿԱՐԻՆ, 31 մարտ

Անցեալ կիրակէ Ծաղկազարդի առաւօտ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր օրհնութեան կոնդակն հանդիսիւ կարդացուեցաւ ի հաստատութիւն պաշտաման մեր Գեր. Առաջնորդ Ս. Հօր. եկեղեցին յոգնախուռն բազմութեամբ լի էր. Ն. Գերապատուութիւնն այս առթիւ քարոզ խօսեցաւ և առաջնորդին ու ժողովրդեան պարտաւորութիւնները բացատրեց։

Մեր Գեր. Առաջնորդ Ս. Հայրը նոյն օր Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին ըլլալուն առթիւ ընկերակցութեամբ քաղաքիս երեւելեաց և աստիճանաւորաց կառավարական պաշտօնատունը գնաց ի շնորհաւորութիւն։ Ն. Գերապատուութիւնը բաց կառքով էր Մէճիտիյէ պատուանշանն ի կուրծս և ընկերակիցք ձիաւորեալ։ Երբ ժամանեցին կառավարական պաշտօնատունը՝ կուսակալին գտնուած սրահին դուռը արդէն զինուորական պատիւներով ընդունուեցաւ հայոց համակրելի Առաջնորդն. Վսեմ. Սամիհ փաշա յոյժ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ Ն. Գերապատուութեան՝ որ ջերմագին բարեմաղթութեամբ շնորհաւորեց զտարեդարձ ծննդեան մեր Օգոստափառ Սուլթանին։ Ն. Վսեմութիւնը շնորհակալութիւն յայտնելով իւր քովը նստեցուց զՆ. Գերապատուութիւնն և մեծ համակրութեամբ սկսաւ տեսնուիլ։ Արդէն քաղաքիս համայն ազգայնոց համար մեծ ուրախութիւն մ'է տեսնել որ իրենց սիրելի Առաջնորդն առաջին տեսութենէն ըսկսաւ գրաւել թէ Ն. Վսեմութեան Սամիհ փաշայի, թէ համայն կառավարական պաշտօնէից և թէ օտար պետութեանց ներկայացուցիչներու համակրութիւնն, որոց ամենքն ալ մասնաւոր այցելութեամբք պատուեցին զՆ. Գերապատուութիւնն որմէ մեծ պատուով մեծարեցան։

Կիրակէ գիշեր ինչպէս համայն պաշտօնատունք քաղաքիս՝ նոյնպէս և Առաջնորդարանը լուսազարդեալ էր և հրախաղութիւնք կատարուեցան։

Գեր. Առաջնորդ Ս. Հայրն եկած օրէն պաշտօնական այցելութիւններ տալով և ընդունելով հանդերձ այցելութիւն տուաւ համայն Ազգային վարժարանաց՝ որք վայելուչ ընդունելութիւններ ըրին Ն. Գերապատուութեան որ հայրական խրատներով ու յորդորներով օրհնեց զիրենք։ Աւագ չորեքշաբթի օր համայն երկսեռ ուսանողք իբր 1800 հաղորդուեցան և Գեր. Առաջնորդը գեղեցիկ խրատներ խօսելով ինք կարդաց արձակման աղօթքը։

Ն. Գերապատուութիւնն այցելութիւն տուաւ Սանասարեան վարժարանին և սիրալիր կերպիւ ընդունուեցաւ Պատ. Տեսչութեան և ուսանողաց կողմանէ, զորս քաջալերեց, եւ շրջելով դասարաններն, ննջարաններն, բուսաբանական աշխատութեան ջերանոցն, արուեստարանը, թանգարանը, դեղարանը եայլն, իւր հիացումն ու սքանչացումը յայտնեց այս եզական հաստատութեան վրայ, ջերմեռանդ սրտիւ օրհնեց անմահ բարերարն Աղա Մըկրտիչ Սանասարեան, շնորհակալութիւն յայտնեց Պատ. Տեսչութեան, և երկնային իմաստութիւնը հայցեց համայն ուսանողաց վրայ՝ որպէս զի արդիւնաւոր զաւակներ հանդիսանան Ազգին ըստ բաղձի և առաքինի ոգւոյ բարերարին։

Ծրագալոյցի երեկոյին Ն. Գերապատուութիւնը հրաւիրեալ է Սանասարեան վարժարանի Պատ. Տեսչութեան կողմանէ ի ճաշ։ Արդէն Ն. Գերապատուութիւնը քաղաքս ժամանած օրէն ի վեր ամեն երեկոյ Առաջնորդարանի մէջ կ՚ընդունի ամեն դասակարգի ազգայնոց ներկայացուցիչները սեղանակից՝ կարգադրութեամբ քաղաքիս Պատ. Թաղական Խորհրդոյ։

Գեր. Առաջնորդ Ս. Հայրն Աւագ չաբթուս մէջ զբաղեալ է եկեղեցական արարողութեամբք։ Մեծ է մխիթարութիւն ժողովրդեան՝ տեսնելով եկեղեցական կարգաց կանոնաց հմուտ, եկեղեցւոյ բարեկարգութեան նախանձախնդիր Առաջնորդ մը. իր քարոզներն յոյժ ժողովրդական են և մեծապէս կը գոհացնեն ժողովուրդը։ Այս կողմերս ժողովուրդը պահպանող միակ բանը բարեպաշտութիւնն է։

ԱՖԻՈՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ, 29 մարտ

Քաղաքիս ազգային դաստիարակութիւնը մեծ յեղաշրջում մը կը կրէ այս օրերս։ Իբր տասն և հինգ տարիէ ի վեր ազգը սովորած էր իրենց զաւակները ղրկել մասնաւոր դպրոցներ որոց ուսուցիչք ըստ հաճոյից եւ շահուց կ՚ուսուցանէին ու կը կրթէին մատաղ սերունդը ուրոյն ճաշակաւ ու հմտութեամբ. անբուժելի ախտ մը դարձած էր այս եւ կը սպառնար ազգին բազմադիմի վնասներ. իսկ ազգ. վարչական մարմինն՝ թէեւ իրաւացի վարժարանաց տէր եւ պաշտպան կանգնելու, անկարող կը մնար բառնալու այս ազգավնաս ընթացքը. բայց այժմ կ՚անհետի այս ախտ ջանիւք եւ զոհողութեամբ Թաղ. Խորհրդոյ որ օգուտ քաղելով Միւթէսարըֆ պէյի հրամանագրէն, յորում կ՚ազդարարուէր թէ՝ կանոնի հակառակ է մասնաւոր վարժարանաց առանց արտօնութեան բացումը, կը ճգնի փակել զանոնք, ի մի հաւաքել ուսուցիչներն եւ յետ քննելոյ վկայագրեր տալ նոցա եւ գործել յանուն ազգութեան։ Հսկայ քայլ մ՚է այս դէպ յուղին առաջդիմութեան եւ կը մաղթենք որ չի կթոտի զանազան պատճառներով որոց մին եւ առաջնակարգն է նիւթականը, զի ժողովուրդը վաղուց մոռցած է դրամ տալը իւր զաւկին դաստիարակութեան համար քանի որ սա ազգային է եւ ոչ թէ մասնաւոր։

Բողոքականաց երկսեռ վարժարանն ալ որ բուն արժանին է մասնաւոր անուան, փակեալ է այս առթիւ։

—Շուկայի շինութիւնք վերսկսան, այս գործին համար եկած երկրաչափին արդէն մեկնած է եւ այժմ անոր պաշտօնը կը կատարէ տեղացի ճարտարապետ մը։

—Աւազակ Օսման յանդգնած է իւր հինգ ընկերներով Պօլօվատըն գաւառակի գիւղերէն միոյն մէջ մտնել գիշերյան ժամ 3ին ատենները, հոն հիւրանոցի մը մէջ գտնուող վաճառականի մը կ՚առաջարկէ կա՛մ շուտ մը յանձնել իւր մախաղը մէջը գտնուող 250 ոսկւով կամ մեռնիլ սրախողխող. բարեբաղդաբար մախաղն ուրիշ տեղ մը պահուած ըլլալով, վաճառականը յետ թախանձանաց իբրեւ թէ ճարահատ բերել կը խոստանայ մախաղն և կ՚երթայ հրամանաւ աւազակապետին և ընկերակցութեամբ երկու աւազակաց, ճամբան կը յաջողի փախչիլ և կ՚ապաստանի գերեզմաննոց մը, իսկ աւազակապետը զայրացեալ, վաճառականին ծառան, զոր քովը պահեր էր, շատ մը ծեծելէ և չարչարելէ ետք հիւրանոցի տիրոջ տունէն կը կողոպտէ 4-5000 դահեկանի արժողութեամբ պատրաստ դրամ և զինակներ և կ՚երթայ առանց ուրիշ վնաս մը հասցնելու։ Ասոր վրայ եւս տեղէս և շրջակայ գաւառակներէ և գիւղերէ ելան 5-600 ոստիկանք և գիւղացիք, մեռած կամ կենդանւոյն ձեռք ձգելու համար։ Այժմ կառավարութիւնք իւրաքանչիւր գիւղի մէջ Օսմանի խորհրդակից և ընթացակից կարծուող բոլոր մարդիկը կը բանտարկէ և մանրակրկիտ հարցաքննութիւնք բացորոշ կը յայտնեն թէ ասոնք կ՚օգնեն աւազակաց հաց, հրազէն և լուր տալով։

—Յորդառատ անձրեւներ հնձոց մասին յաջող տարի մը կը խոստանան, հետեւաբար արմտեաց գիներ զգալի նուազումներ կը կրեն, ցորենի գրիւը կ՚արժէ 8-10 ղրուշ և գարիինը 5-6. մինչդեռ առաջ բարձրացած էին մին 14-16ի իսկ միւսը 10-11ի։ Դրամական տագնապն աւելի կ՚ազդէ գիներու անկման։

—Տաղ-Տելէն մականուանեալ սոսկալի աւազակ մը շատ մը սպանութիւններ եւ կողոպտումներ ընելէ ետք հանդարտած՝ կ՚ապրէր վրանաբնակ Պօլօվատըն գաւառակի մօտ եւ քաղաքէս 10 ժամ հեռու լերան մը վրայ եւ մօտերս ուղտապաններ ճանբան դիպուածով մը ձերբակալած բայց ապա իւր աղաչանօք թողած էին. կը լըսենք թէ սա եւս սկսեր է իւր նախկին ընթացք։

ՍԻՐՈՅ ԲՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Այս է տիտղոսն այն գրքին՝ զոր իտալացի երեւելի իմաստասէր և ատենակալ Մանթէկացցա գրած է վերջերս։ Սոյն երկն արժանացած է բաւական յաջողութեան՝ սիրոյ նիւթը մանրազննին քննելով և տարրալուծելով, մանաւանդ այն ջերմ հաւատքին համար՝ որով գրուած է գիրքն։ Հեղինակը՝ համոզուած իր ճառած նիւթին կարեւորութեան և մեծութեանը վրայ՝ ջերմագին լեզուաւ պաշտպանած է զայն։ Այնքան ընդգծած է ադոր մէջ՝ որ զայն չափազանցութեան հասցնելու չափ կրկին և կրկին փաստեր կը ջանայ գտնել ըստ կարելւոյն լուսաբանելու համար։ Սա ամենէն աւելի ծեծուած և ամենէն աւելի խորհրդածութեանց առարկայ եղած նիւթ մ՚է, Սկսեալ վիպասաններէ մինչեւ փիլիսոփաներն և բժիշկներն, ամենն ալ ջանացած են զայն ուսումնասիրել և ըստ այնմ նորա վրայ հիմնել զանազան հիւսուածներ. Իւրաքանչիւր անհատ, ըստ իւր փափաքին, կրնայ ընտրել այն հեղինակն որ իւր գաղափարները կամ քմահաճոյքն ամենէն աւելի կը գգուէ. Նիւթն է անսպառ։ Մանթէկացցա եւս սիրոյ իմաստասիրութիւնն ընտրելով իրեն մասնաճիւղ, հաւաքած է մի քանի գործերու մէջ իւր խորհրդածութիւններն և տեսութիւններն և մէն մի հատորին մէջ սիրոյ զանազան կողմերը կ՚ուսումնասիրէ։

Ներկայ գործը՝ կրնանք ըսել մի բառով՝ թէ կնոջ ջատագովութիւնն է։ Մարդկութեան օգտակար լինելու յաւակնութիւն ունենալ կ՚երեւի և կը յուսայ թէ երկու սեռերու մէջ համերաշխութեամբ երջանկութիւնը պիտի հաստատուի։ Մաղթելի է որ սիրոյ բնախօսութիւնն արտադրէր ակնկալուած յոյսերը։

Մանթէկացցա արանց միայն կը վերագրէ սիրային բոլոր զեղծումները, կը մոռնայ թէ այս դարուս մէջ արք և կանայք սահմանուած են հետեւիլ ժամանակին ընթացքին։ Իմաստասիրական տեսութիւններ և իղձեր անտարակոյս շատ գնահատելի և միանգամայն կարեւոր կրնան ըլլալ սակայն աշխարհ կրնա՞յ կառավարուիլ միայն իտէական և երեւակայական գաղափարօք։ Իրականը կայ, որու ամեն ինչ պարտի հնազանդիլ։ Մարդիկ են եւ պիտի լինին ինչ որ պարտին և սահմանուած են լինել։ Նոյն արարածը քաղաքակրթութեան ջաղացքին մէջ և նա կամայ ակամայ ստիպուած է նորա անիւներուն մէջ գլորիլ։ Այն ժամանակէն ի վեր յորում կանայք սկսան Եւրոպայի մէջ կարեւորութիւն ստանալ, ասպետականութեան և ասպետաց դարերէն ի վեր, իմաստասէրք կը ջանան նոցա ճշմարիտ դերը բացատրել, զգացնել բնական պարտականութիւններն որոց ենթակայ են, և ապացուցանել թէ աշխարհի երջանկութիւնն անոնց ձեռքին մէջ է։ Մանթէկացցա եւս այս վերջիններէն է և կը ձօնէ իւր մատեանը կանանց որպէս զի սովրեցնէն մարդոց թէ սէրը ոչ պաղչտութիւն ոչ ալ հեշտութիւն է. այլ ամենավսեմ և ամենապարզ ուրախութիւն մ՚է, առաքինութեան բարձրագոյն վարձատրութիւնն, հանճարին փառաւորագոյն յաղթանակն և յաւէրժութեան զօրաւորագոյն խթանը։ Ընթերցողը կրնայ այս նախաբանական ձօնէն մնացեալին վրայ գաղափար մ՚ունենալ։

Հերպէրթ Սփէնսէրի հետեւելով՝ Նախ սիրոյ պատմական և անդամազննական տեսութիւն մը ընելով, կը բացատրէ արտադրութեան զանազան եղանակները զանազան շնչաւոր էակաց մէջ. կը ցուցնէ միօրինակութիւնն ամեն կենդանեաց մէջ, և կը հասնի հուսկ յետոյ մարդուն՝ որ նա եւս կը հնազանդի բնութեան օրինաց. սիրոյ սկզբունքն այնքան զօրաւոր է որ ոտնակոխ կ՚ընէ և կը յաղթահարէ ուրիշ ոչ նուազ զօրաւոր սկզբունքն, անհատին անձնապաշտպանութիւնն։ Անդիմադրելի շարժում մը յառաջ կը մղէ անհատն. առաջինը կը ներկայէ անհատին կենաց փոքրութիւնը, զոր կը պաշտպանէ իր եսը. երկրորդն ամբողջ ցեղին կենաց մեծութիւնը կը պատկերէ, զոր կը պաշտպանէ սէրը։ Դա՝ քիմիաբանութեան բարձրագոյն երեւոյթներէն մին լինելով պէտք է որ տարրերը լինին ոչ չափազանց տարբեր ոչ ալ չափազանց յարանման, զի նա արդիւնքն է իրարու հետ առնչութիւն ունեցող զօրութեանց, կ՚ընդգրկէ ամեն տեսակ աստիճան, մեքենական բնազդէն սկսեալ մինչեւ դիւցազնայինը։

Մարդուն առողջութիւնն առաջին պայմանն է հասնելու համար իտէալի բարձր գագաթները։ Նա ամենէն նուազ կառավարող զօրութիւնն է. այլ դժբաղդաբար իրաց արդի վիճակին մէջ նորա օրէնսդրութիւնն է կեղծաւորութիւն, և խառնուրդ մը ցոփութեան, որոյ երեսը մարդ ծպտելով միայն կը համարձակի նայիլ։

Սակայն պէտք է վարել զայն դիտութեամբ, պէտք է ուսումնասիրել, առաջնորդուիլ դէպի կենդանի զօրութիւնն, ընկերութեանց սրբագոյն և ազդողագոյն սկզբունքն ըլլալ պարտի։ Մեծագոյն հեշտութիւնը մեծագոյն առաքինութեան հետ միացնելու վսեմ խնդիրն ոչ մի ուրիշ ձեռք կրնայ լուծել։ Սիրոյ ծագումն ոչ նուազ հրաշալի է. կը զարթնու ինքնին անմեղագոյն սրտին մէջ, կը փայլի լուսոյ յստակ և հանդարտիկ ճառագայթից նման. ոմանք կը կարծէ թէ տղայք կ՚անգիտանն սիրոյ գաղտնիքները, սակայն շատ կը սխալի. այնքան թերահաւատ է այլոց անմեղութեան, այնքան է չարակամ որ կ՚ուրանայ առաքինին, անմեղն և անկեղծն. այլ տղայոց անմեղութիւնը կարծուածէն աւելի անկեղծ և խոր է, կը տեւէ նա մինչեւ իսկ ընկերային ապականութեան մէջ։ Այդ պզտիկ տղայք իրենց խաղերուն ժամանակ կ՚ընտրեն հարիւր, հազար աղջկանց մէջ փոքր աղջիկ մը և յանկարծական համակրութիւն մը կ՚զգայ. կը ծագի անոր մէջ անանուն զորովանք մը, անմեղ սէր մը. անզգած է նորա գոյութեան իսկ։

Գեղեցկագոյն կանայք կ՚անգիտանն որ զիրենք պաշտողաց խումբին մէջ կան նաեւ տղայք, որք գաղտնի կը սիրեն և կը պաշտեն զայնս։ Յաճախ մինչ կին մը մատղաշի տղու մը մազերուն հետ կը խաղայ, կ՚անգիտանէ որ իր գգուանաց ներքեւ տրոփող սիրտ մը կայ։

Իրաւ է որ մանկութեան այս քաղցըր երազներն ունին առաւօտեան մը տեւողութիւնը, սակայն քանի քանի անգամներ այս ցնորքներն ազդարար եղած են ապագային միրկաց, հանելով ի վեր սիրահար հոգի մը։ Այլ այդ մանուկ հասակին մէջ, հարցուցէք տղուն և աղջկան թէ ի՞նչու զիրար կը սիրեն, երկոքին եւս ամօթահար խոյս պիտի տան, և ինչուն անպատասխանի պիտի թողուն։ Սէրը՝ իր մեծագոյն ձեւին մէջ անդիմադրելի ընտրութիւն մ՚է, երկու տարբեր էակաց խորին համակրութիւնը, երկու տարբաղդրեալ զօրութեանց բաղդադրութիւնը, հակառակներու հաւասարակշռութիւնը, ներդաշնակութեանց ներդաշնակութիւնը։

Ամենուն մէջ սէրը կը ծնի արբունութիւն կոչուած մոգական գաւազանին ներքեւ, յորժամ կը ծագի նոր պէտք մը, երեւան կուգայ պահեստի պաշարը։ Շատ գիտուած է թէ իրենց անմեղութեան և տգիտութեան մէջ խրտչէ հեռի կը փախին, կը վախին լերանց և անտառաց մէջ և կը խփեն ականջներնին չը լսելու համար ձայն մը որ զիրենք կը հալածէ։ Սակայն ի զուր կը տքնին, սատանան վրայ կը հասնի և զանոնք ծաղրելով կը գոչէ ահա կին մը, ահա մարդ մը։

Պէտք է աստ խոստովանիլ թէ կընոջ դերը աւելի ծանր է, աւելի ամօթալի և աւելի երկչոտ, սակայն հարիւր անգամ աւելի ցանկացող. իր հոգւոյն խորքէն կ՚զգայ այն սարսուռը որ կ՚ազդարարէ նմա նոր աստուծոյ մը գալուստը, մեղմէ աւելի անմեղ՝ կ՚անգիտանէ նորա բնութիւնը և կը զարհուրի։ Բնութիւնը կը շնորհէ մարդուս կարգ մը միջոցներ որք անծանօթ են կնոջ եւ յաճախ կը պատահի որ վաղահաս մոլութիւնը ճաշակել կուտայ մարդուն հեշտութիւնը։ Մինչ նաեւս երբ ամօթխած կոյս մը եւ սիրահար է, կ՚զգայ իր էութեան մէջ շարժում մը որ զայն կը յուզէ, ու կը խնդրէ բնութեան իր յուզմանց պատասխանող էակ մը։ Ահա այդ պահուն է որ, աւաղ է ըսել, առաջին կինն ընդ առաջ կուգայ։

Ամեն ինչ կը գոհացնէ այդ առաջին սէրը։ Անկեղծութիւնը գուն ուրեք կը տիրէ հոն. կեղծ դիմակ մ՚է որ զգեցած են նոքա։

Ո՞րք են սիրոյ ճշմարիտ աղբիւրները։ Նախ եւ առաջ համակրութիւնը կը խաղայ մեծ դեր մը. սա ծագում կ՚առնու ձեւին սքանչացման առջեւ որ կրնայ կոչուիլ նաեւ գեղեցկին զգացումը։ Ի՞նչ է սէրը եթէ ոչ ընտրութիւնն լաւագունին, ընտրութիւնն զօրաւորին և երիտասարդին, որպէս զի յաղթանակէ տկարին և ծերին։ Կինը պարտի լինիլ մարդէն աւելի գեղեցիկ, և այդ ձեւն է որ մարդ նախ կը սիրէ. կը տեսնուի երբեմն որ մեծ տաղանդ մը կամ սիրահար սրտի մը յատկութիւնները բարձրացնեն միջակ ձեւերու արժանիքը, այլ սա կ՚ազդէ միայն արհեստական համակրութիւն մը. հոն ուր կայ տձեւութիւն, հոն սէրը չունի գոյութիւն կամ կ՚ապրի որպէս հրաշալի դիւցազնութիւն մը կամ գեղեցկագիտական հիւանդութիւն։ Կինն եւս կը սիրահարի առնային ձեւերէն, սակայն համակրութիւնն ի նմա հաստատուած է աւելի ընդարձակ կռուանի մը վրայ. մարդուն երիտասարդութիւնը, իմացականութիւնը, բնութիւնը զայն յաճախ կը հրապուրեն։

Բարեկամութիւնը կրնա՞յ սէր յառաջ բերել։ Դուն ուրեք և այն ալ շատ անզօր եղանակաւ։ Արանց և կանանց մէջ բարեկամութիւնը կարելի է միայն երբ սեռական ամէն գաղափար ի բաց վանենք։ Անոր ծագած սէրն է միշտ ցուրտ։ Սիրոյ գլխաւոր զէնքն է հրապոյրն. երկուքն ալ պարտին իրարու հաղորդել բնական, բարոյական և մտային յատկութիւններն կամ պէտք են սիրահարուած լինիլ։ Պէտք են զիրար յափշտակել սրտի, գեղոյ և մտաց հրապոյրներով. Ճշմարիտ սէրը չը գիտեր պչրանք, կ՚արձակէ կայծեր, կ՚որոտայ, կուլայ, կ՚սպառնայ, կ՚աղերսէ։

Առանց հեշտութեան չիկայ սէր, այլ հեշտութիւնն ինքնին չէ սէր, ինչպէս նաեւ պղատոնական կոչուած սէրը, դա միայն տեսակ մ՚ սիրային հիւանդութիւն է։ Սէրը կը բարձրացնէ մարդը սովորականէն ի վեր, կ՚ընդլայնէ անոր հորիզոնները. քանի՜ անարգ և կոշտ բնութիւններ ազնուացուցած է սէրը, քանի՜ գլուխներ մղած է սիրեցեալ ձեռք մը դէպ ի փառքն։ Այլ երբ այդ սէրը չը կատարեր այսպիսի հրաշքներ, պատճառն այն է թէ խոնարհեցուցած ենք զայն մինչեւ մեր զգացմանց աստիճանը. միայն ցանկութիւն մ՚է այդ քան ուրիշ բան, մինչ կինը աւելի բարձր իտէալի մը պէտք ունի։

Սէրը շրջապատող առարկայից մէջ զգացումները մեծ տեղ մը կը բռնեն։ Նախանձն որ սիրոյ ցաւն է, կը խաղայ ոչ նուազ կարեւոր դեր մը սիրային յարաբերութեանց մէջ։ Կան ցեղեր յորս կինը կը նկատուի ստացուածք մը, անդ անտարակոյս նախանձի զգացումը չը կրնար գոյութիւն ունենալ։ Նախանձը կը ծագի քաղաքակիրթ և բարձրագոյն էակաց մէջ, յորս սէրն, անձնասիրութիւնն և ստացուածքի զգացումը կը յօրինեն երբեակ զրահ մը մեր կնոջ շուրջը։ Այս երեք տարրեր ըզգացմանց նախանձի անունը կուտանք։

Սիրոյ ազդեցութիւնը մտային զօրութեան վրայ կրկին է, նախ զի կը գրգռէ երեւակայութիւնը, կը ջերմացնէ իմաստական կարողութիւնները, այնպէս որ առանց սիրելու մարդ չը կրնար ըլլալ մեծ բանաստեղծ մը կամ արուեստագէտ մը. երկրորդն այն հոգեկան բնութիւնն է, զոր սիրեցեալ առարկայն կը հեղու իւր շուրջն։ Մարդն երբեմն իւր հանճարին բարձրութեամբ կ՚ազդէ սքանչացում, այլ ոչ երբեք ո և է հրապոյր։ Արդ կնոջ հմայիչ զօրութիւնը կարող կ՚ըլլայ ամուսնոյն վեհ բնութիւնը մեղմացնել, անոր անողորկ կողմերը հարթելով։ Այնքան մեծ է կնոջ ազդեցութիւնն որ անզգալապէս ամուսինը կ՚առնու կնոջ սովորութիւնները ընդօրինակել, անոր գործելու եղանակին հետեւիլ։ Երկու խորհուրդներ չեն կրնար երկար ատեն միեւնոյն մթնոլորտին մէջ ապրիլ։ Մին կուտայ միւսին ինչ որ շատ ունի. այսու հաւասարակշռութիւնը կը հաստատի երկու էակաց մէջ։

Երբ բաղդատութեան դրուի առն և կնոջ սէրը առանձինն, պիտի լինի դա հետեւեալ եղանակաւ աւելի մեկին և յայտնի։

ԱԴԱՄԻ ՍԷՐԸ

Ո՜հ, որքա՜ն երջանիկ եմ.
Յիշեցէք որ իմս է նա.
Յաւէ՛տ, Աստուած իմ, ի՛նչ ձանձրոյթ.
Որքա՛ն գեղեցիկ եմ.
Գեղեցիկ եղիր և միշտ պիտի սիրեմ քեզ.
Երջանիկ ըրէ զիս, առանց զիս սիրելու.
Սէրը հեշտութեանց մեծագոյնն է.
Արժանի է ինձ նա.
Զիս երջանի՞կ կ՚ընէ.
Ինձ կը բաւէ.
Շատ կը մտածեմ վրան.
Կ՚ուզեմ զայն զի կը ցանկամ նմա.
Մեռի՛ր քան եղիր ուրիշի.
Նմա պիտի տամ այնքան ոսկի, գոհար
որ պիտի պարտի ինձ սիրել.
Այսօր.
Կինը չը կրնար պահել հաւատքը.

ԵՒԱՅԻ ՍԷՐԸ

Երջանի՞կ եմ.
Յիշեցէք որ ես իրն եմ.
Յաւէ՛տ Աստուած իմ, ի՛նչ հեշտութիւն.
Որքա՛ն մեծ է նա.
Իմս եղիր և միշտ պիտի սիրեմ զքեզ.
Թշնամանէ՛, այլ սիրէ՛ զիս.
Սէրը կեանք է.
Արժանի եմ նմա.
Զայն երջանիկ կ՚ընեմ.
Նմա կը բաւեմ.
Բաւական չեմ մտածեր վրան.
Կ՚ուզեմ զի կը սիրեմ զայն.
Եղիր ուրիշի այլ ապրէ.
Զայն այնքան պիտի գգուեմ որ պարտի
զիս սիրել.
Վաղը.
Մարդը չը գիտեր սիրել.

Այս բաղդատութիւնը կուտայ բաւական գաղափար մը երկու սեռից սիրոյ աստիճանին վրայ։

Մեծ ուշադրութիւն դարձնել պէտք է պատանեաց վրայ, մինչ սէրը կ՚սկսի արթնալ ի նոսա։ Ամօթխածութեան սկզբամբ մը այնպիսի յախուռն որոշումներու կը դիմեն, որք ապա նոցա թշուառութեան պատճառ կ՚ըլլան։ Եւրոպիոյ մէջ կուսակրօն վանականաց մեծագոյն մասը երիտասարդներ են։ Իցի՛ւ թէ այդ թարմ և անփորձ տարիքին մէջ բարեկամ խորհուրդներ կ՚ազդուէին պատանին և գերծ կը պահէին այն հազարաւոր փորձանքներէ որք կը վնասեն թէ առողջութեան և թէ բարոյականութեան։

Գալով ամուսնութեան, ընտրութիւնը պարտի երկու կողմէն ազատ լինիլ. այդ է գլխաւոր պայմանն երջանկութեան, մինչ արդի դարուս մէջ մարդն է միայն որ կ՚ընտրէ և կինը միշտ կ՚ընդունի. կը շրջապատեն զայն այնպիսի առարկաներով, կը բերեն նորա առջեւ այնպիսի փաստեր որ մատաղ կոյսը ստիպուած է իր անողոքելի այոն արտասանելու. մինչեւ որ չը տրուի աղջկան դաստիարակութիւն մը, բանաւոր կրթութիւն մը, ամուսնութեան նշանակութիւնը չպիտի բարձրանայ։

Ահա կը դնենք նաեւ աստ մի քանի առածներ.

Կին առնուլ առողջութեան համար կը նմանի ջուրը նետուիլ ծարաւը յագեցնելու համար։

Ամուսնանալ հարստանալու համար ամենէն անարգ գործն և նողկութեանց բեղմնաւոր գործարանն է։

Ամուսնանալ գեղեցիկ կին մը ունենալու համար՝ ճիշդ հայրական ժառանգութիւնը պնակ մը ոսպով ծախել է։

Ամուսնանալէ առաջ պէտք է երկարօրէն խորհիլ հայելւոյ մը և արկղի մը առաջ։

Արժանօրէն կին մը առնելու համար, պէտք է ունենալ կրկին առողջութիւն, կրկին զօրութիւն, կրկին եկամուտ։

Կնոջ համար առեւտուրի գաղափարն ամուսին չգտնելէ հարիւր անգամ աւելի նուաստացուցիչ է։

Սիրոյ նկատմամբ եղած փութացումն ապագային երջանկութեան սպանումն է։

Առանց զիրար ճանչնալու ամուսնութիւնն, ոճիր մը պիտի լինէր եթէ չէ յիմարութիւն։

Ամուսնութիւն մը երջանիկ ընելու համար, աւելի կարեւոր է բնութեանց քան մտաց համաձայնութիւնը։

Այրին միշտ ընտիր ամուսին կը լինի. այդ է պատճառն որ կանայք հեշտիւ կը ներեն եթէ քանի մը տասը տարի աւելի լինի։

Ո՛ մարդ, վախցիր ամենէն աւելի քօքէթ կինէ, անառակէն հարիւր անգամ աւելի պիտի մեղանչէ. ո՛ կին, ամեն բանէն աւելի վախցիր պարապ մարդէն։

Ո՛ մարդիկ, որ երջանիկ ըլլալ կ՚ուզէք, փախչեք շատախօս, կեղծաւոր, իր առաքինութեան կամ օժիտին վրայ խօսող կնոջմէ։

Բնութիւնն ըրած է զմարդ բազմակնի. կնոջ վսեմագոյն պաշտօնն է զայն միակնի ընել։

Ով որ կը սիրէ և սիրուած է, ոչ մի խօսք, չունի իրաւունք անիծելու կեանքը։

Մանթէկացցայի սոյն գործը ի՞նչ տպաւորութիւն կը թողու ընթերցողին վրայ։ Տխուր է դա, զի ամեն ինչ, ամեն զեղծում որոշակի կը մերկացնէ. սակայն սիրոյ սոյն աստուածացման առջեւ, կնոջ այնքան բարձրութեան ներքեւ, մարդս չզգա՞ր իր ստորնութիւնը։ Հեղինակը կը վերագրէ ամեն չարիք Ադամի ցեղին, նորա վրայ կը բեռնաւորէ աշխարհի ամեն թշուառութեան պատճառները, սիրոյ յառաջ բերած ամեն զրկանք և նեղութիւններ։ Կողմնակալ չէ՞ եղած միթէ իտալացի իմաստասէրը տկար սեռին։ Իրաւ է որ իբր ճշմարտեն վարուած է, սակայն իմաստասիրական գործի մը մէջ աւելի անաչառութիւն կ՚սպասուէր։ Սիրոյ Բնախօսութիւնն իր օգուտը կրնայ ունենալ մինչեւ աստիճան մը։ Այլ դա իբր օրինաց գիրք չկրնար ընդունուիլ. Հրոյ երեւակայութեան մը ներքեւ հեղինակը գծած է իր կլիմային պատշաճող փառաւոր պատկերներ. սակայն թէ դոքա ճշմարտութեան և ուղիղ բանին տիպարնե՞ր են։ Ահա գլխաւոր խնդիրը, զոր մեր խորհողաց ուսումնասիրութեան կը յանձնենք։

ՄԿՐՏԻՉ Կ. ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Սկիւտարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէքեար փողոց թիւ 9։

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ՚ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 47

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՍԱՆՍ ՏԸ ՐԱՅԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վըկայեալ Ամստերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, թիւ 80։ Հիւանդները կ՚ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ Եւրոպացւոց. երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները։ 54

ՏՕՔԹՕՐ Ս. ԱՐԱՊԵԱՆ

Վկայեալ Բարիզու Բժշկական Համալսարանէն

Կը դարմանէ ներքին և արտաքին ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։

Մասնաւոր խորհրդակցութիւնք սրտի և թոքերի հիւանդութեանց համար։

Կը գտնուի. կամուրջի դէմ Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանն երկուշաբթի եւ շաբաթ օրերը և Սամաթիա Սթաւրոնի մօտ Ծովահայեաց տունը։ 351 12—20

ԱԶԴ

Թալէրեան շոգենաւը, Լիվրբուլէն աստ կ՚սպասուի ապրիլ 28ին։

Ի. Տ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Գործակալ Թալէրեան ըն.

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԸՐԱՍԸՐԸ

Արապ սալօնը գըյէյի ճէտիտ տօգուզ պին պէշ եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի տէօրթ զուրուշ եիրմի պէշ փարա։

Մարսիլիա թութգալը գըյէյի ճէտիտ օն պիր պին իքի եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի ալթը զուրուշ տօգուզ փարա։

Շարապ թօրթուսը գըյէյի ճէտիտ եէտի պին տէօրթ եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի տօգուզ զուրուշ։

Քէօջ պօյասը գըյէյի ճէտիտ տօգուզ պին պէշ եիւզ եէթմիշ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի տօգուզ զուրուշ։

Զէրտէչավ գըյէյի ճէտիտ տէօրթ եիւզ էլլի, պէհէր գըյէյի ճէտիտի պիր զուրուշ օթուզ պէշ փարա։

Շապ գըյէյի ճէտիտ օն ալթը պին, պէհէր գըյէյի ճէտիտի պիր զուրուշ օն տէօրթ փարա։

Թուզ րուհու գըյէյի ճէտիտ տօգուզ եիւզ եէթմիշ տէօրթ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի օթուզ տօգուզ զուրուշ։

Զաճ եաղը գըյէյի ճէտիտ տէօրթ պին պէշ եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի իքի զուրուշ ալթը փարա։

Սարը պադամ գըյէյի ճէտիտ իքի պին, պէհէր գըյէյի ճէտիտի պիր զուրուշ պէշ փարա։

Կէօզ թաշը գըյէյի ճէտիտ ուչ պին տօգուզ եիւզ եիրմի, պէհէր գըյէյի ճէտիտի իքի զուրուշ օն տօգուզ փարա։

Գըրըմ թարթար գըյէյի ճէտիտ ալթը եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի օն ուչ զուրուշ օթուզ փարա։

Պէյազ փօթաս գըյէյի ճէտիտ իքի պին ալթը եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի պիր զուրուշ եիրմի փարա։

Հարուպ պալը գըյէյի ճէտիտ իքի պին իքի եիւզ եէթմիշ պէշ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի պէշ զուրուշ օն պէշ փարա։

Քիւքիւրտ գըյէյի ճէտիտ իքի եիւզ էլլի, պէհէր գըյէյի ճէտիտի պիր զուրուշ օն պէշ փարա։

Թիզապ գըյէյի ճէտիտ պին, պէհէր գըյէյի ճէտիտի իքի զուրուշ օն տէօրթ փարա։

Զիվիտճիք գըյէյի ճէտիտ պին ուչ եիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի ալթը զուրուշ օն պէշ փարա։

Մաղը գըյէյի ճէտիտ եիւզ էլլի, պէհէր գըյէյի ճէտիտի ալթը զուրուշ եիրմի փարա։

Ճէհրի գըյէյի ճէտիտ իքի եիւզ էլլի, պէհէր գըյէյի ճէտիտի ալթը զուրուշ օն պէշ փարա։

Մօր պադամ խուլասասը գըյէյի ճէտիտ . . . պէհէր գըյէյի ճէտիտի ալթը զուրուշ եիրմի փարա։

Մէս վէ Իզմիտ Ֆապրիգալը հիմայէնլարը իչուն մինագասայա գօնըլմըշ օլան օն տօգուզ գալէմ պօյա էճզասը փիաթի մուքատտամալէրիլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Նիսանըն օնընճը սալը կիւնինէ գատար պէհէր կիւն մինագասասը իճրա օլունարագ եէվմի մէզքիւրտէ սաաթ ալթըտէ գարարտատէսի քէշիտէ օլունուպ օն պիրինճի չարշընպա կիւնի թախսի եիւզտէ պէշ թէմինաթլըմը գապուլ իլէ սաաթ սէքիզտէ իհալէի գաթիյէսի իճրա օլունաճաղը իլան օլունուր։

7 Նիսան 306 441
Նօ. 40 2—2

Օ ՓԱՆԹԷՕՆ || AU PANTHEON
ԳԱԼՖՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
Բերա, Մեծ-Փողոց, Կալաթա-Սէրայի մեծ դրան դէմ թիւ 206

Գալֆօփուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Հասարակութեան թէ Բարիզէն ստացած են իրենց Եղանակին Նորելուկներու մթերքն, որ է կանանց զգեստներու համար մետաքսեայ և բրդեայ շատ գեղեցիկ կտաւներ, մետաքսեայ ֆուլար և ժաքարտ՝ ֆանթէզիներու համար, մեկնողներու համար նոր գծագրութեամբ ֆանթէզի կերպասներ և հազար ուրիշ նոր և նշանաւոր վայելուչ առարկաներ։

Գալֆօփուլօ եղբարց վաճառատունն, որ ի վաղուց անտի ծանօթ է, կը վայելէ վստահութիւնն Հասարակութեան, որ կրցած է գնահատել անոնց ապրանաց ընտիր տեսակն և միշտ անստգիւտ յատկութիւնը. Գալֆօփուլօ եղբարք փափաքելով յաւելեալ իրական աժանութիւն մը միացնել վերոյիշեալ առաւելութեանց վրայ, իրենց ամեն ապրանաց համար հաստատած են բոլորովին նպաստաւոր և շատ զեղչեալ գներ։ 409 6—20

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր յարգ. վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	» 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » »	» 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխ ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր Ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անմնիմատիս խան. 11

ԾԱՆՕԹ.—Տեառք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՒԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԵՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելում մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պելճիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որ են՝ օժտի համար ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուածք, կիսագգեստք, քոլիքօ, քորսէ, թաշկինակ, սեղանի պիտոյք, շապիկ, շապկընկեր, ստամանք, Ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդագգեստներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելում մի բրած է նաև տպագրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն [illegible] է [illegible], և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ պահանջեն։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամեն տեսակ զգեստներ բալթօններ խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ.

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ 101

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն Իտալիա, Ամերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատէլֆիոյ, 1873ի Վիէննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ պիտքորն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարմանական ճախճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ պիտքըրներէն և ամէններէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սէլձի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԷՐՆԷՏ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔՔԻԱ 93

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211 · Կ · ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ' արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Թօթին կալոշ	ղրշ.	95
Թօթին	»	67
Մօյկ	»	150
Սկարբին	»	52
Պալատական կալոշ	ղրշ.	45
Կանանց մուճակ	»	40
Կանանց սկարբին	»	45

Ինչպէս յաճախ կը տեսնուի զանազան ծանուցմանց մէջ, մեր արհեստակիցք ոմանք, սովոր են, երբ ապրանք մը աժան կը ծախուի, ըսել յաճախորդաց թէ, չինուածքին մէջ թերութիւն կայ. մեր Արգոյ յաճախորդք, կրնան վկայել թէ մենք աժան և թէ լաւ պատրաստուած գաղղիական կօշիկներ կը վաճառենք, և կրնանք վաճառել. վասն զի մենք նախնական նիւթն, ուղղակի Գաղղիայէն բերել կուտանք. և ո՛չ թէ Մերճաններէն կը գնենք այլոց նման. մենք ապրանքը գնած ատեն կը շահինք և ոչ թէ վաճառած, հետեւաբար հասարակութիւնն զգուշացնելու համար այլ ընդ այլոյ հրատարակութիւններէ, կը հրաւիրենք վերստին գալ, անձամբ ստուգել, և չարադիտական առարկութեանց չզոհուիլ։ 291 19—20

HUILE DE FOIE DE MORUE DÉSINFECTÉE

ՇԷՎՐԻԷԻ ՄՈՐՈՒԻ ՋԿԱՆ ԻՒՂ ԶՏՈՒԱԾ

de CHEVRIER

Առաջնակարգ դեղագործ ի Փարիզ, ասպետ Պատուոյ Լէգէոնի, վարժապետ Բ. կարգի Մէճիտիէով, քօմանտէօր Իզապէլ-լա-Գաթոլիք պատուանշանին։

ՃԵՐՄԱԿ ԵՒ ԹԱՒԽ

Մորու ձկան իւղը [illegible] զտելով, Պ. Շէվրիէ այդ հեղուկին տուած է ախորժելի համ և հոտ, միանգամայն առանձնելով անոր բուժիչ յատկութիւնները։

Այս գիւտին պատճառաւ հնարիչը մեծ վարձատրութիւններ ստացած է, միտալ և ոսկեայ վկայական։

Ամբողջ աշխարհիս բժիշկք կը նախադասեն զայն ամեն տեսակներէն։

ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ

Պ. Շէվրիէ իւր գիւտը կատարելագործած է [illegible] Մորու ձկան երկաթախառն իւղ մը պատրաստելով։ Հաւասարապէս յաւելման, իւղը դիւրաւ կը մարսուի և բնաւ պնդութիւն չպատճառեր։ Ասոր նախընտրելի է միւս բոլոր երկաթախառն պատրաստութիւններէն և յաջողութեամբ կը գործածուի Թոքախտի, Պրօնչիդի, Վատութեան և Խոյլի համար։ Մանաւանդ կը յարմարի տկարակազմ անձանց։ 426

Ընդհ. մթերանոց, Կեդր. դեղտ. Ն. ԹԷՕՏՕՐԻՏԷՍ, 241, Մեծ փողոց Բերայի, Կ. Պոլիս
Միեւնոյն դեղատան մէջ կը գտնուի նաև ՇԷՎՐԻԷԻ կազդուրիչ ՔԻՆԱՅԻ ԳԻՆԻՆ

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ, ԽՆԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԻԷՆՆԱ

Գործառնութիւնք 1889 Դեկտ. ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած և ստորագրուած են 844 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ դրամագլուխ, Ֆր. 5,117,407·50

Բաժիններու գանձ.	» 432,287·03
[illegible]	» 296,100 —

1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ, Ֆր. 88,469,460·35

Ամբողջութիւն ապահովագրեալ գումարոց, Ֆր. 434,419,824·71

Վճարեալ գումար » 152,322,584·88

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակալութիւն Պ. ԼԻՈՆԷԼ ՊՈՆՏԻ, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ. 27

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ֆ. ԱՏԼԷՐ

Արտօնատէր. Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!
Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS
Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME,
Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la
LIQUEUR DE L'ÉTOILE
du Chimiste Lastes, perfectionnée et préparée par
Mario LECHAUX, Phⁿ-C.ᵗᵉ, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL : Dans toutes les bonnes Pharmacies.

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԱՆԴԼՈՒՆԱԲՈՅԾՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱՑ

ՊՈԼՏԱՆՕՖԻ ՑԽԱԽՏԻ ՀԻՒԹ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՄՈՍԿՈՒԱ

Նոր դարման ընդդէմ արջառի՝ ինչպէս ձիու, եզներաւոր անասնոց, ոչխարներու, շուներու մակաբոյծ ճըճիներու։

ԻԲՐ ՆԱԽԱԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ. 200էն 300 մաս ջրի խառնեցէք և գուրսէն լուացէք։

ԻԲՐ ԴԱՐՄԱՆ. 120էն 150 մաս ջրի խառնեցէք։ Այս չափով կ'սպաննէ ճճիներն և կ'սպիացնէ անասնոց վէրքերը։ Նոյնպէս կ'անհետացնէ շուներուն յատուկ հոտն և թռչնոց փետուրներուն անկումը կ'արգիլէ։ Ոչխարներուն համար՝ կէս քիլօ հիւթ 50 լիտր ջրի մէջ։

ԻԲՐ ԱՂԲ. Երբ աղբ կը գործածուի տունկերուն և պտղատու ծառերուն, կ'ոչնչացնէ ոջիլներն և թրթուրներն, և հետեւաբար կը դիւրացնէ տունկին աճումը։ Որթատունկերը 60էն 80 մաս ջրի մէջ լուծուած ՊՈԼՏԱՆՕՖԻ ՑԽԱԽՏԻ ՀԻՒԹՈՎ, զերծ կը մնան ամէն տեսակ հիւանդութենէ և մինչեւ իսկ ՖԻԼՈՔՍԷՐԱՅԷ։

Պոլտանօֆի հիւթը ¼, ½ և 1 քիլոնոց սրուակներով կը ծախուի ի Ղալաթիա, Խուրշուն խան, թիւ 18, 411

ԼՈԶԷՐ ԵԱՆՈՍԻ ԴԱՌՆԱՀԱՄ ԱՂԲԻՒՐ

Մարսողական բնական ջրոց լաւագոյնը
[illegible]

Պէտք է փնտռել տիրոջը բուն անունն և ստորագրութիւնն, ի Պուտաբէշթ, ԼՈԶԷՐ ԵԱՆՈՍ։

Կը ծախուի ամէն դեղատանց մէջ։ Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչն է Ժ. ՎԻԳԴՈՐ, Ղալաթիա, Իզմիրլի Օղլու խան, 4. 413 2—6

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

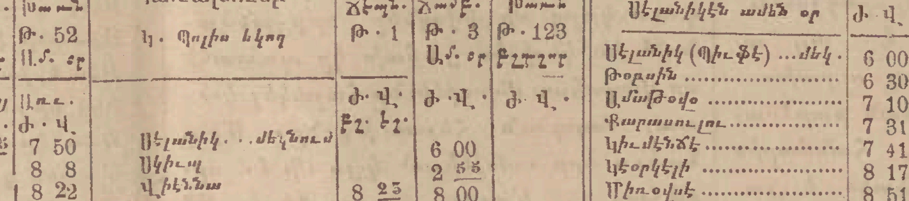

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԾԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Արեւ. ձեպ. Թ. 2	Կոխ. ճամբ. Թ. 4	Կոխ. խառն. Թ. 52
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս ……մեկնում	7 20	8 15	7 50
Գում—գաբու			8 8
Եէտի—գուլէ			8 22
Մագրիգիւղ			8 39
Այաստեֆանօս			8 52
Քիւչիւք—Չէքմէճէ			9 4
Սպարթա—գուլէ			9 43
Հատըմքէօյ		9 46	10 15
Չաթալճա			10 55
Գաբագճէ	9 50	10 46	11 33
Սինէքլի			12 51
Չէրքէզքէօյ ժամանում		12 02	1 33
Չէրքէզքէօյ մեկնում		12 04	1 53
Չօրլու	11 50	12 47	2 47
Մուրաթլը—Քէօրքէյլի			3 37
Սէյտոլէր—Չիֆթլիք			4 7
Լիւլէ—Պուրկազ		2 19	4 47
	Ճշ.-ուր		
Պապա—Էսքի	1 55	2 51	5 31
Բաւլօ—Քէօյ			6 11
Ուզուն—Քէօփրիւ		3 57	6 38
Գուլէլի—Պուրկազ		4 15	7 32
Ուըլի			7 57
Ադրիանուպոլիս ……ժմ.	4 14	5 09	8 44
			Երեկոյ
			Կոխ. խառն. Թ. 122 Ամ. օր Բայց է Կիր. է
			Առաւ.
Ադրիանուպոլիս ……մկ.	4 19	5 19	7 25
Գատըքէօյ			8 5
Մուսթաֆա փաշա ժմ.	5 15	6 15	8 43
Մուսթաֆա փաշա մկ.	5 20	6 30	9 3
Հարմանլը ժմ.	6 4	7 42	10 3
Հարմանլը մկ.	6 9	7 27	10 23
Թըրնօվա-Սէյմէնլի ժամ.		7 51	10 55
			Կոխ. խառն. Թ. 124 Բշ. Չշ. Ուր.
			Առաւ.
Թըրնօվա—Սէյմէնլի մկ.		8 01	11 15
Գայաճըք—Հասքէօյ		8 38	12 10
Եէնի—Մահալլէ		9 27	1 24
Բաթագլը	8 32	9 53	2 9
Գաթօնիցա—Սթանիմաք		10 20	2 46
Ֆիլիպէ ժամ.	9 21	10 42	3 11
Ֆիլիպէ մեկ.	9 31	11 2	3 31
Թաթար Բազարճըք		11 58	4 54
Սարամպէյ		12 24	5 25
Պէլօվա ժամ.	11 10	12 43	
	Առաւ.	Երեկոյ	Երեկոյ
	Ճշ.-ուր		
Սոֆիա ժամ.	3 48	4 29	
Նիշ	9 20		
	Դշ. Հշ.		
Պէլկրատ	2 45		
Պուտափէշթ	10 05	1 25	
Վիէննա	3 15	7 15	
	Դշ. Հշ.		
Ուսքիւպ		12 40	
Սելանիկ		9 35	

Կառախումբ Կ. Պոլիս եկող	Արեւ. ձեպ. Թ. 1	Կոխ. ճամբ. Թ. 3	Կոխ. խառն. Թ. 123
	Բշ. Եշ.		
Սելանիկ ……մեկնում		6 00	
Ուսքիւպ		2 55	
Վիէննա	8 25	8 00	
	Ճշ.-ուր		
Պուտափէշթ	2 35	2 40	
Պէլկրատ	9 30		
Նիշ	3 30		
Սոֆիա	9 00	12 16	
	Դշ. Հշ.		
	Առաւ.	Երեկոյ	Առաւ.
Պէլօվա մեկ.	12 40	3 57	
Սարամպէյ		4 15	6 15
Թաթար Բազարճըք		4 42	6 58
Ֆիլիպէ ժամ.	2 12	5 35	8 05
Ֆիլիպէ մեկ.	2 17	6 00	8 29
Գաթօնիցա—Սթանիմաք		6 21	9 00
Բաթագլը	3 08	6 47	9 52
Եէնի Մահալլէ		7 12	10 36
Գայաճըք—Հասքէօյ		8 1	12 00
Թըրնօվա-Սէյմէնլի ժամ.	4 55	8 33	12 44
			Երեկոյ
			Կոխ. խառն. Թ. 121 Ամ. օր Բայց է Կիր. է
			Երեկոյ
Թըրնօվա—Սէյմէնլի մկ.	5 00	8 42	1 05
Հարմանլը ժ. մ.	5 24	9 00	1 38
Հարմանլը մկ.	5 29	9 21	1 53
Մուսթաֆա-փաշա ժմ.	6 10	10 02	2 52
Մուսթաֆա-փաշա մկ.	6 15	10 17	3 16
Գատըքէօյ			3 53
Ադրիանուպոլիս ……ժամ.	7 09	11 13	4 30
			Երեկոյ
			Կոխ. խառն. Թ. 51 Ամ. օր.
			Առաւ.
Ադրիանուպոլիս ……մկ.	7 14	11 25	6 25
Ուըլի			7 13
Գուլէլի—Պուր. (Պիւֆէ)		12 19	7 25
Ուզուն—Քէօփրիւ		12 38	8 55
Բաւլօ—Քէօյ			9 35
Պապա—Էսքի	9 36	1 50	10 24
Լիւլէ—Պուրկազ		2 18	11 00
Սէյտոլէր—Չիֆթլիք			11 36
Մուրաթլը—Քէօրքէյլի			12 12
Չօրլու		3 48	1 09
Չէրքէզքէօյ ժամ.	12 12	4 25	1 53
Չէրքէզքէօյ մկ.	12 17	4 30	2 13
Սինէքլի			3 03
Գապագճէ			3 35
Չաթալճա	1 57	6 11	4 27
Հատըմքէօյ		6 47	5 18
Սպարթա—գուլէ			5 42
Քիւչիւք—Չէքմէճէ			6 15
Այաստեֆանօս			6 27
Մագրի—գիւղ			6 42
Եէտի—գուլէ			7 00
Գում—Գաբու			7 11
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժմ.	4	8 15	7 20
	Երեկոյ	Առաւ.	Երեկոյ

Ստորագծեալ վայրկեանները գիշերուան ժամեր կը նշանակեն սկսելով երեկոյեան 6էն մինչեւ առաւօտեան ժ. 5 59 (Ը. Ե.) 171

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՍՊԷՖՉԷ

Կոխմբ. Թ. 512/522 Սելանիկէն ամեն օր	Առաւ. ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 523 Վ. Իէննայէն ամեն օր	ժ. վ.
Սելանիկ (Պիւֆէ) ……մեկ.	6 00	Վ. Իէննա ……մկ.	8 00
Թօփսին	6 30	Պուտափէշթ	2 40
Ամաթօվօ	7 10	Պէլկրատ	10 55
Քարասուլու	7 31	Նիշ	5 30
Կիւմենճէ	7 41		Առաւ.
Կէօրկէլի	8 17	Սպէֆչէ ……մեկ	10 40
Միռօվչէ	8 51	Պուզանօֆչէ	10 55
Սթրումնիցա	9 00	Պուգօվչէ	11 23
Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	9 32	Բրէշօվա	11 40
Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) մկ.	9 42	Թապանօֆչէ	12 03
Քրիվօլագ	10 27	Գումանօվա	12 37
Վէնէձիանօ—Կրատսիք	11 06	Հատշալար	1 13
Քէօփրիւլիւ ժմ.	11 53	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մեկ.	1 49
Քէօփրիւլիւ մկ.	12 03	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժմ.	2 01
Զէլէնիքօ	12 51	Զէլէնիքօ	2 37
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	1 27	Քէօփրիւլիւ ժմ.	3 20
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մեկ.	1 49	Քէօփրիւլիւ մկ.	3 30
Հատշալար	2 29	Վէնէձիանօ—Կրատսիք	4 20
Գումանօվա	3 21	Քրիվօլագ	5 03
Թապանօֆչէ	3 53	Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	5 37
Բրէշօվա	4 21	Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) մկ.	5 52
Պուգօվչէ	4 33	Սթրումնիցա	6 26
Պուզանօֆչէ	4 57	Միռօվչէ	6 35
Սպէֆչէ ժամ.	5 10	Կէօրկէլի	7 19
	Երեկոյ	Կիւմենճէ	7 51
Նիշ ժամ	9 40	Քարասուլու	8 01
Պէլկրատ	4 48	Ամաթօվօ	8 24
Պուտափէշթ	1 25	Թօփսին	9 01
Վիէննա	7 45	Սելանիկ (Պիւֆէ) ……ժմ.	9 35
			Երեկոյ

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառախումբ Թ. 622 Իւսքիւպէն Բշ. Դշ. Ուր.	Առաւ. ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 621 Միթրովիցայէն Գշ. Եշ. Շբ.	Առաւ. ժ. վ.
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ……մեկ.	7 40	Միթրովիցա (Պիւֆէ) մկ.	7 25
Էլէշան	8 47	Վուչիթըն	7 47
Քաչանիք	9 42	Փրիշթինա	8 41
Վէռիզովիչ	10 52	Լիփեան	9 36
Լիփեան	11 45	Վէռիզովիչ	10 37
Փրիշթինա	12 37	Քաչանիք	11 24
Վուչիթըն	1 23	Էլէշան	12 01
Միթրովիցա (Պիւֆէ) ժմ.	1 40	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ……ժմ.	12 54
	Երեկոյ		Երեկոյ

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՅՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կառախումբ Թ. 322 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 321 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ. վ. Առաւ.
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ		Եամպօլու ……մեկ.	6 06
		Սլիվնօ—Քէրմանլը	7 13
		Եէնի—Զաղրա	8 09
	12 44	Ռատնէ—Մահալլէսի	9 12
Սարամպէյէն ժմ.	10 55	Գարաբունար	10 12
Ադրիանուպոլսէն ժմ.		Թըրնօվա—Սէյմէնլի ժամ.	10 46
	Երեկոյ		Առաւ.
Թըրնօվա—Սէյմէնլի մեկ.	1 15	Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ	
Գարաբունար	2 00		
Ռատնէ—Մահալլէսի	3 05		
Եէնի—Զաղրա	4 15		
Սլիվնօ—Քէրմանլը	5 10	Ադրիանուպոլսոյ համար մեկ.	1 05
Եամպօլու ……ժամ.	6 00	Սարամպէյի համար մկ.	11 15

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Թ. 222 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ. վ. Երեկոյ	Կառախումբ Թ. 221 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ. վ. Առաւ.
Տէտէ—Աղաճ ……մեկ.	1 15	Ա. Պոլիս ……մեկ.	5 30
Ֆէրրէ	2 28	Ուըլի »	6 25
Պիտիքլի	3 28	Գուլէլի—Պուրկազ մեկ.	7 20
Սուֆլի	4 31	Տիմէթօքա	7 55
Տիմիթօքա	5 38	Սուֆլի	9 07
Գուլէլի—Պուրկազ	6 19	Պիտիքլի	10 00
Ուըլի »	6 46	Ֆէրրէ	11 01
Ա. Պոլիս ժմ.	7 40	Տէտէ—Աղաճ ……ժամ.	12 00
	Երեկոյ		Կէս օր

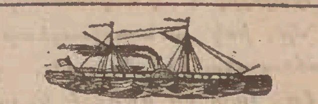

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Նիւ-Եօրք, Անդլէյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանթէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիտանօ	2200	Բլութօ	1500
Արկօ	1300	Կօզօ	1000	Բօլօ	1000
Արիօստօ	4000	Կրօտօ	2200	Քուիտօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	8000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Իակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիփսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլօ	2000	Սանդրինկօ	8200
Գաթօ	2000	Քօլփինօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Գլիօ	4500	Լէփանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	8400	Լիվօռնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիտօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	1800	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	4100	Մարթէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2600	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Տայնամօ	1100	Մուրիլլօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Ջէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆթայնըս	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ծըմպօ	200
Ֆալքօն	800	Ուգրանօ	4500	Ջէրօ	140
Ֆիտօ	1700	Օթթօ	2000	Մօսքիթօ	120
Եճիփշըն Մոնարք					8000
Բըրշըն Մոնարք					8000
Լիդիըն Մոնարք					8100

«Տրաքօ» շոգենաւը, նաւապետ Մարշըլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն սաս կ'սպասուի մայիս 1ին.

«Մուրիլլօ» շոգենաւը, նաւապետ Ճօնըրն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և մայիս 3ին պիտի մեկնի ուղղակի Կ. Պոլիս գալու համար։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀՈՒՅՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
156